

Rok 2018 w Bibliotece Kraków

Ostatni raport Biblioteki Narodowej z marca 2018 r. dotyczący stanu czytelnictwa w Polsce przyniósł odrobinę nadziei. Dramatyczny spadek wskaźników czytelnictwa został zatrzymany i ustabilizował się na poziomie ok. 40%. Czy możemy jednak być optymistami, gdy 38% Polaków przeczytało w ciągu roku tylko 1 książkę, a tylko 9% to tzw. czytelnicy intensywni, którzy przeczytali 7 książek lub więcej?

W Bibliotece Kraków z dużym zainteresowaniem rozpoczęliśmy analizę wskaźników czytelnictwa. Z satysfakcją donoszę Państwu, że ilość aktywnych czytelników, czyli takich którzy wypożyczyli w ciągu roku przynajmniej 1 książkę/audiobooka, wzrosła o prawie 8 tysięcy. Wypożyczyliście Państwo 2 308 804 zbiorów. Zakupiliśmy 32 373 egzemplarze materiałów bibliotecznych o wartości ponad 763 tys. złotych. Poza tym do księgozbiorów trafiły książki zakupione przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną i przekazane do naszej biblioteki jako dar w ramach projektu *Fantastyczny Kraków. Literatura w mieście, miasto w literaturze*, dary od czytelników, organizacji i instytucji, w sumie ponad 60 tysięcy książek, audiobooków, gier planszowych i innych materiałów bibliotecznych o wartości 1 133 000 zł.

Przeciętnie każda książka wypożyczona została 2 razy, a każdy z czytelników wypożyczył 15 woluminów. Nie tylko książki tradycyjne były dostępne w naszych filiach. Za pośrednictwem platformy Legimi oraz Czytelnia Ibuk.pl przeczytaliście Państwo 22 tysiące książek. Z oferty kulturalnej skorzystało ponad 55 tysięcy osób w różnym wieku.

Ta garść danych statystycznych pozwala nam z optymizmem patrzeć w przyszłość i utwierdza w decyzjach dotyczących strategii rozwoju Biblioteki Kraków.

W kolejnym roku działalności planujemy wprowadzenie nowych usług, sprawniejszych i bardziej regularne zakupy nowości m.in. gier planszowych, które trafią do zbiorów bibliotecznych w ramach projektu Budżetu Obywatelskiego. Nie zabraknie ciekawych wystaw, spotkań i warsztatów.

Mam nadzieję, że będziecie Państwo z nami.

Izabela Ronkiewicz-Brağiel

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA

OFERTA BIBLIOTEK A DOSTĘPNOŚĆ ODBIORU KULTURY

Biblioteka Kraków we współpracy z Kancelarią Prezydenta Miasta Krakowa oraz Wydziałem Kultury i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Miasta Krakowa organizuje Międzynarodową Konferencję dla bibliotekarzy pt. *Oferta bibliotek a dostępność odbioru kultury*.

28 stycznia 2019 r. w Pałacu Krzysztofory w Sali Miedzianej Muzeum Historycznego Miasta Krakowa spotkają się przedstawiciele bibliotek naukowych, publicznych, pedagogicznych, świata nauki i kultury oraz delegacji z Edynburga, Ołomuńca, Bratysławy, Budapesztu, Norymbergi, Tbilisi, Opatiji, Wilna, Lwowa czy Kijowa. Prelegenci oraz uczestnicy konferencji będą rozmawiali o współczesnych potrzebach specjalnych grup użytkowników, ociekiwaniach, barierach architektonicznych oraz społecznych, a także działaniach instytucji rządowych i samorządowych na rzecz poprawy dostępności instytucji kultury dla wskazanych grup.

Konferencja będzie składała się z dwóch paneli tematycznych, pierwszy to *Zbiory, usługi oraz infrastruktura bibliotek dla specjalnych grup użytkowników*. Zaprezentowane zostaną zagadnienia dotyczące wymogów, oferty i dostosowania bibliotek do potrzeb specjalnych grup użytkowników m.in. osób z niepełnosprawnością fi-

zyczną i intelektualną. Przedstawione zostaną programy i projekty realizowane w bibliotekach polskich i zagranicznych, w tym Bibliotece Kraków. Drugi blok to *Nowoczesne technologie i narzędzia wspomagające dostęp do kultury*. Zaprezentowane zostaną możliwości wykorzystania nowych technologii m.in. digitalizacji, aplikacji, platform, specjalistycznych urządzeń i programów komputerowych, a także produktów aktywizujących rozwój i wspomagających komunikację.

29 stycznia 2019 r. goście zagraniczni wezmą udział w spotkaniu po-

święconym zagadnieniom digitalizacji zbiorów. Zaprezentowany zostanie sprzęt do digitalizacji oraz działania Biblioteki Kraków w zakresie cyfryzacji zbiorów: regionalnych, dokumentujących kulturę studencką Krakowa, a także muzykaliów stanięteckich. Zorganizowana zostanie także prezentacja wybranych zabytków piśmiennictwa.

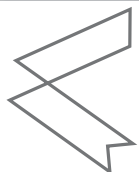
Wygłoszone referaty oraz materiały merytoryczne z III Międzynarodowej Konferencji Biblioteki Kraków opublikowane zostaną w *Roczniku Biblioteki Kraków 2019*.

BIBLIOTEKA KRAKÓW MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA

DWA PANELE TEMATYCZNE

Krakowska Książka Miesiąca Lutego 2019

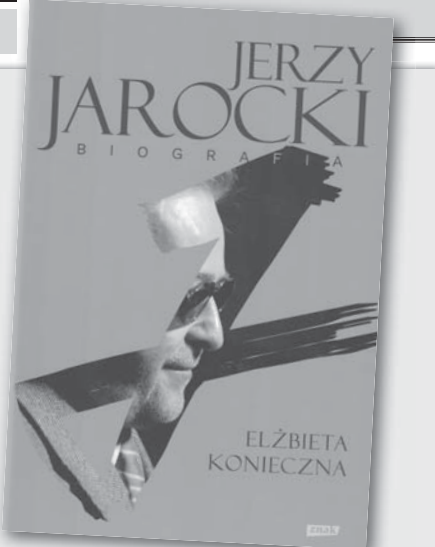

Krakowska Książka Miesiąca

W ostatnim czasie książki biograficzne są modne. Chętnie piszą je autorzy, z zaciekawieniem sięgają po nie czytelnicy. Elżbieta Konieczna zgotowała nam, nade wszystko miłośnikom teatru, nie lada duchową ucztę w postaci książki *Jerzy Jarocki. Biografia*, za którą uhonorowana została Nagrodą Krakowska Książka Miesiąca Lutego. Bohater jej książki, wybitny reżyser teatralny przez lata związany z Krakowem, gdzie skończył

PWST, a później realizował swe najważniejsze kreacje teatralne, stał się filarem teatru polskiego drugiej połowy XX wieku. Na ponad 450 stronach, opisując twórcze życie Jarockiego, Elżbieta Konieczna opierała się w głównej mierze na swych obserwacjach. Jako recenzent uczestniczyła we wszystkich krakowskich realizacjach teatralnych Jarockiego. Dopelnieniem opowieści o Jerzym Jarockim są rozmowy z artystami przeprowadzone przez autorkę. W słowie od wydawcy czytamy, że książka o reżyserze była od zawsze wpisana w życie Elżbiety Koniecznej. Jest też prawdziwym hołdem, jaki mogła złożyć Mistrzowi.

Uroczyste wręczenie Nagrody w Klubie Dziennikarzy Pod Gruszką w dniu 28 lutego 2019 r. o godz. 18.00.

Krakowskie życie kawiarniane, czyli co nieco o picu kawy w Krakowie od początku XVIII w.

Mała czarna. Jej smak i aromat znają chyba wszyscy. Smakuje właściwie wszędzie, ale najbardziej w kawiarni i na dodatek w dobrym towarzystwie. Zwyczaj jej picia ma początek w XVIII wieku. W Krakowie dopiero w XIX w. nastąpiła prawdziwa moda na ten aromatyczny napój. Na przełomie XIX i XX wieku powstało wiele kawiarni znanych w całym kraju. Wówczas też zaczęły pojawiać się pierwsze kawiarnie artystyczne.

Wzmianka o kawie znalazła się w narodowym poemacie *Pan Tadeusz*: takiej kawy jak w Polsce nie ma w żadnym kraju: w Polsce, w domu porządnym, z dawnego zwyczaju, jest do robienia kawy osobna niewiasta, nazywa się kawiarka, sprowadza z miasta lub z wicin bierze ziarna w najlepszym gatunku, i zna tajne sposoby gotowania trunku, który ma czarność węgla, przejrzystość bursztynu, zapach mokki, gęstość miodowego płynu...

Historia kawiarnianego życia w Krakowie jest bogata i niezwykle ciekawa, a na temat kawowego fenomenu można znaleźć niejedną książkę. Taką skarbnicą wiedzy historycznej na temat krakowskiego życia kawiarnianego jest książka *Kawa i ciastko o każdej porze*. Historia krakowskich kawiarni i cukierni Krzysztofa Jakubowskiego. Pełna barwnych historii i anegdot, z archiwalnymi i współczesnymi fotografiami zaciągawia, przybliża historię dziejów krakowskich kawiarni, cukierni i palarni kawy od 1770 do 2000 r. Chce się czytać: o pierwszej na poziomie europejskim kawiarni Wintera w Krakowie, urządzonej na wzór wiedeński w Rynku przy ul. Grodzkiej; o niewielkiej kawiarence prowadzonej przez matkę komediopisarza Michała Bałuckiego; o kawiarni Retmana naprzeciw kościoła św. Wojciecha; o kawiarni artystycznej Antoniny i Michała Koziańskich przy pl. Szczepańskim czy Drobnerówce, jakiej nie

powstydziliby się ani Paryż, ani Wiedeń. Także o niezbyt dziś lubianej, ale kiedyś jednej z najpopularniejszych w mieście kawiarni, Jamie Michalika przy ul. Floriańskiej 45, w której powstał słynny kabaret *Zielony Balonik*, spotykali się tam młodopolscy poeci: Lucjan Rydel i Kazimierz Przerwa-Tetmajer, malarze: Stanisław Wyspiański, Włodzimierz Tetmajer, Józef Mehoffer, Leon Wyczółkowski i Jacek Malczewski, a także aktorzy i krakowska cyganeria. Na sma-

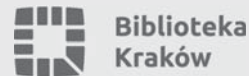
kowitego mazurka przychodził tam Józef Piłsudski z córkami, a swoje wiersze recytowali: Wisława Szymborska i Czesław Miłosz. O kawiarni u Sauera, na rogu ulic Sławkowskiej i Szczepańskiej, w dzisiejszym Klubie Dziennikarzy „Pod Gruszką”, w której spotykali się artyści, przedstawiciele świata nauki, literaci, muzycy i melomani. O kawiarni Noworolski, niegdyś cukierni Jana Noworolskiego ze Lwowa, która podobnie jak Jama Michalika była miejscem spotkań środowiska artystyczno-literackiego Krakowa.

Krakowianie pamiętają na pewno takie miejsca jak Marago przy ul. Zwierzynieckiej czy Kolorowa przy ul. Gołębiej, ale także bar kawowy Rio, ulubione miejsce Tadeusza Kantora czy Piotra Skrzyneckiego. Niestety, większość z kultowych kawiarni nie przetrwała II wojny światowej i okresu komunizmu. Sentyment do tych miejsc jednak pozostał, podobnie jak zwyczaj niespiesznego popijania małej czarnej. Brakuje tylko niezwykłego klimatu, który sprawiał, że krakowskie kawiarnie wciąż tętniły życiem.

Zapraszam więc na niecodzienny spacer do miejsc *niepowtarzalnym klimacie, nierzadko będących sceną epokowych dla Krakowa wydarzeń*.

Małgorzata Czerwiec-Dzierżymirska
Fotografia: Małgorzata Koźma

Filia nr 16 ul. Radzikowskiego 29

Filia biblioteczna przy ul. Radzikowskiego 29 powstała w wyniku połączenia dwóch mniejszych filii dawnej Krowoderskiej Biblioteki Publicznej w Krakowie. Była to: Filia nr 5 mieszcząca się przy ul. Makowskiego 8 oraz Filia nr 15 zlokalizowana przy ul. Weissa 8. Filie te prowadziły działalność do końca 2015 roku, a od 30 marca 2016 r. rozpoczęły działalność w nowej lokalizacji przy ul. Radzikowskiego 29.

Wraz z powstaniem Biblioteki Kraków filia zmieniła numer na 16. Biblioteka mieści się w pawilonie usługowym. Wejście znajduje się na parterze i jest dostosowane do osób z niepełnosprawnością, seniorów i rodziców z wózkami. Wystrój instytucji zaprojektowany został zgodnie ze współczesnymi standardami, nowoczesnie i z myślą o każdym czytelniku (szerokie przejścia, toaleta dla osób z niepełnosprawnością, przewijak). Biblioteka posiada oddział dla dorosłych, dla dzieci, czytelnię internetową z 4 stanowiskami oraz miniczytelnię, w której można przeglądać bieżącą prasę.

Sala przeznaczona dla dzieci jest kolorowa, wyposażona w niskie regały, stoliki i pufy. To tutaj odbywają się liczne lekcje biblioteczne oraz imprezy dla małych czytelników, takie jak slajdowiska, planszowiska, konkursy i teatryki.

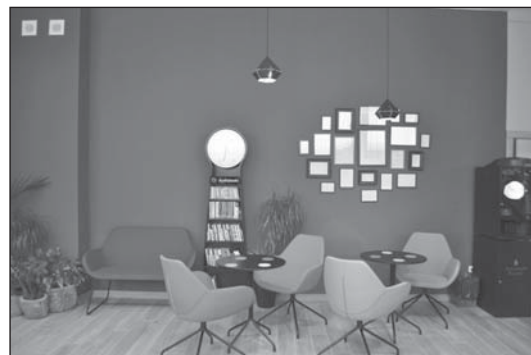
Jest to miejsce lubiane przez mieszkańców, o czym świadczy Nagroda Rodziców otrzymana w roku 2017 w konkursie portalu Czas-Dzieci.pl na najlepszą inwestycję publiczną dla dzieci w wieku 0-14 lat w regionie

województwa małopolskiego. Motywuje nas to do działania i nieustanniego rozszerzania oferty dla najmłodszych czytelników. Współpracujemy ze Szkołą Podstawową nr 119 oraz licznymi przedszkolami i żłobkami.

Oddział dla dorosłych zachwyca dużą przestrzenią, dogodnym doświadczeniem do regałów z książkami i kolorowymi nowoczesnymi fotelami. Ściany zdobią liczne wystawy malarstwa i fotografii. Promujemy młodych artystów i prezentujemy tych bardziej znanych. Bardzo często mamy przyjemność gościć twórców skupionych wokół Bronowickiego Stowarzyszenia Sztuk Wszelkich i wspólnie organizować wernisaże malarstwa.

Zbiory Filii nr 16 to blisko 20 tysięcy książek, 460 audiobooków, prasa dzienna i tygodniowa, a od niedawna również 66 gier planszowych (np. *Dixit*, *Splendor*, *Milionerzy*).

Renata Stolarczyk

Salon Literacki Biblioteki Kraków
Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”
ul. Szczepańska 1

Polecamy dorosłym

Wstrząsająca rzeczywistość

Kobieta musi (...). Żadne statystyki, liczby ani słowa nie oddadzą tego, co oznacza dla kobiety urodzenie nieuleczalnie chorego dziecka. Jak wyraca to do góry nogami cały jej świat i determinuje rzeczywistość. Każdego dnia. Do końca życia. Jak wpływa to na jej związek, rodzinę, sytuację materialną i społeczną, relacje z innymi ludźmi, kondycję fizyczną i psychiczną. Nikt nie jest w stanie przekazać, co czuje żona porzucona z powodu wady genetycznej dziecka. (...) Matka próbująca opanować atak szału niepełnosprawnego intelektualnie dwudziestopięcioletka. Kobieta patrząca na wijącą się z bólu kilkumiesięczną córkę. Matka żegnająca dziecko w szpitalnej kostnicy. Nikt oprócz nich samych.

Książka *Żeby umarło przede mną* stanowi dowód, z jak wieloma przeciwnościami spotykają się opiekunowie dziecka z niepełnosprawnością.

Publikacja napisana jest językiem prostym i bardzo emocjonalnym, niejednokrotnie czytelnik uroni łzę nie tylko ze wzruszenia, ale i złości. Wiele z pojawiających się tam informacji i opisów ma charakter intymny – bardzo rzadko rodziny dzielą się ze światem takimi przeżyciami – w opowieściach brzmią one jednak bardzo mocno, są dobitne, często nawet skandaliczne. *Żeby umarło przede mną*: opowieści matek niepełnosprawnych dzieci to książka pełna emocji, frustracji, bezsilności, ale także niezwykłej miłości i ciepła. Jest przykładem reportażu, który czyta się jednym tchem, mimo iż nie jest lekturą przyjemną i łatwą. Wychowanie dziecka z niepełnosprawnością to nie tylko praca z 24 godzinnym dyżurem, to także pokonywanie ogromu barier każdego dnia i walka o prawa, już i tak kluczanych z życia społecznego, dzieci i rodziców. Jednym z największych atutów tej książki jest jej prawda – czytelnik nie znajdzie tutaj słodkich opisów dzieci chętnie uczęszczających na rehabilitację – w zamian otrzyma brutalną rzeczywistość często połączoną z krzykiem, bólem, cierpieniem i bezradnością. Zapewniam, że po lekturze bulwersująca teza zawarta w tytu-

le książki nie będzie już tak szokować, a każdy z czytelników zupełnie inaczej spojrzy na rodziny zmagające się z niepełnosprawnością dzieci.

Książka jest opowieścią matek-bohaterek, które mimo wątpliń i trudów stawiają czoła każdej sytuacji i codziennie wygrywają bitwy z realiami życia. Społeczeństwo nie może odwracać oczu od i tak już wykluczonych rodziców i dzieci, którzy mimo trudnej sytuacji każdego dnia walczą o godne życie dla siebie i rodziny. Książka dostępna w 29 filiach Biblioteki Kraków.

Jolanta Oleksa

Hołub J., *Żeby umarło przede mną*: opowieści matek niepełnosprawnych dzieci, Wołowiec: Wydawnictwo Czarne, 2018.

7 lutego

„Premiera filmu *Adam Ziemianin. Kochajcie czasem poetę...*”
– godz. 18.00

Scenariusz i realizacja: Ewa Świąż-Kucybała

Prowadzenie: prof. dr hab. Marek Karwala

Spotkanie z Adamem Ziemianinem. Poeta po ukończeniu Studium Nauczycielskiego pracował jako nauczyciel w Brzużniku w okolicy Żywca. Wkrótce wrócił do Krakowa jako student filologii polskiej na UJ. W 1977 roku podjął pracę dziennikarską w piśmie *Kolejarz*, później przeniósł się do *Echa Krakowa*, gdzie pracował do 1997 roku. Obecnie jest dziennikarzem *Gazety Krakowskiej*. Ziemianin debiutował wierszem *Święty Jan z Kasiny Wielkiej* w lutym 1968 roku na łamach *Życia Literackiego*. Pierwszy tomik *Wypogadza się nad naszym domem* ukazał się w 1975 roku.

14 lutego

„Wieczór autorski Mariusza Urbanka *Makuszyński. O jednym takim, któremu ukradziono słońce*” – godz. 18.00

Prowadzenie: dr Karolina Grodziska

Mariusz Urbanek – pisarz i publicysta, z wykształcenia prawnik, absolwent Uniwersytetu Wrocławskiego. Autor wielu biografii, a ostatnio opowieści o uczonych tworzących lwowską szkołę matematyczną – *Genialni*. Felietonista i redaktor miesięcznika *Odra*, kieruje *Gabinetami Świadców Historii* w Muzeum Pana Tadeusza Zakładu Narodowego im. Ossolińskich. Jego książka o Kornelu Makuszyńskim zdobyła Nagrodę Literacką Zakopanego.

21 lutego

„Wieczór autorski Adama Hałata *Miłość aż po grób*” – godz. 18.00
Prowadzenie: Tomasz D. Kolanek

Adama Hałata – podobnie jak bohatera jego ostatniej książki – zawsze pociągaly przygody. Ostatnimi czasy autorowi przyświecała nowa fascynacja – stało się nią odkrywanie i opisywanie wojennych losów zapomnianych bohaterów, a efektem pierwszej z tego rodzaju przygód była książka: *Wojennymi śladami kpt. Tadeusza Wawerskiego*.

28 lutego

„Wręczenie Nagrody Krakowskiej Książki Miesiąca Lutego dla Elżbiety Koniecznej za książkę *Jerzy Jarocki. Biografia*” – godz. 18.00

Prowadzenie: dr Stanisław Dziedzic

Elżbieta Konieczna – wieloletnia dziennikarka Radia Kraków. Przygotowywała programy o literaturze, sztuce, kulturze. Przez trzydzieści lat recenzowała wszystkie ważne przedstawienia teatralne w Krakowie lat 70., 80. i 90. Pisała ostro, krytycznie, ale obiektywnie. Na jej recenzje czekali słuchacze radia, a także całe środowisko teatralne Krakowa. Współpracowała z *Życiem Warszawy* i *Echem Krakowa*. Jej reportaż *Dostojewski* został nominowany do międzynarodowego konkursu radiowego Prix Italia. Książka o Jarockim była w niej od zawsze. Jest hołdem dla wielkiego teatru, który autorka obserwowała z bliska przez wiele lat.

Oferta kulturalno-edukacyjna filii Biblioteki Kraków

1 lutego

„Zbieramy zakrętki” – w godzinach otwarcia biblioteki od 1 do 28 lutego 2019 roku

Filia nr 21

ul. Królewska 59, tel. 797-301-021

Filia nr 21 jest oficjalnym punktem zbiórki plastikowych zakrętek dla Fundacji Bez Tajemnic. Głównymi celami akcji są: bezinteresowna pomoc niepełnosprawnym dzieciom, podnoszenie świadomości ekologicznej oraz zbiórka surowca wtórnego.

„Konsultacje dla maturzystów” – w godzinach otwarcia biblioteki od 1 do 28 lutego 2019 roku

Filia nr 21 / Wypożyczalnia dla Młodzieży

ul. Królewska 59, tel. 797-301-023

Spotkania przedmaturalne przygotowujące uczniów do egzaminu dojrzałości. Pomoc w wyborze tekstów i opracowań literatury. Porady, jak pracować z tekstem i tworzyć bibliografię.

Biblioteka
Kraków

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA

„Komputer bez barier” – w godzinach otwarcia biblioteki od 1 do 28 lutego 2019 roku

Filia nr 21 / Czytelnia Naukowa

ul. Królewska 59, tel. 797-301-022

Indywidualne zajęcia, m.in. nauka podstaw obsługi komputera, zakładanie konta mailowego, surfowanie po Internecie, wyszukiwanie wiadomości, podstawy edytora tekstu.

„Wernisaż wystawy – Absencja nr 2 Marcina Lenczowskiego”

– godz. 18.30

Filia nr 21 / Wypożyczalnia dla Dorosłych

ul. Królewska 59, tel. 797-301-021

Wernisaż wystawy prac Marcina Lenczowskiego oraz spotkanie z artystą.

4 lutego

„Odkryj w sobie artystę – wernisaż wystawy” – godz. 17.00–18.00

Filia nr 26

ul. Komorowskiego 11, tel. 797-301-003

Wernisaż wystawy prac przygotowanych w czasie warsztatów plastycznych organizowanych w ramach Akcji Zima.

5 lutego

„Jarosław Iwaszkiewicz – poezja i proza – głośne czytanie dla dorosłych” – godz. 11.00

Filia nr 54

os. Młodości 8, tel. 12 644-13-22

W 125. rocznicę urodzin Jarosława Iwaszkiewicza przypomniana zostanie twórczość autora. W programie głośna lektura wybranych wierszy i fragmentów opowiadań.

„Gruzja – podróż życia – slajdowisko” – godz. 18.00

Filia nr 21 / Czytelnia Naukowa

ul. Królewska 59, tel. 797-301-022

Autorska prezentacja zdjęć dr Krystyny Słoczyńskiej ukazująca ciekawe oblicze Gruzji. Spotkanie wzbogacią nietuzinkowe opisy przeżytych przez prelegentkę przygód.

6 lutego

„Zima nie jest nudna – głośne czytanie dla najmłodszych”

– godz. 17.00–18.00

Filia nr 8

ul. Brodowicza 1, tel. 12 412-49-55

Głośna lektura wierszy i opowiadań o tematyce zimowej, m.in. *Pusia zagubiona kotka*, *Zima Muminków*, *Krecik w zimie*. Zwieńczeniem spotkania będzie wspólne wykonanie ilustracji do czytanych utworów.

„Koty rządzą! – zajęcia animacyjno-czytelnicze dla dzieci”

– godz. 17.00

Filia nr 48

os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

W lutym obchodzony jest Światowy Dzień Kota, w związku z tym na zajęciach dzieci wysłuchają opowiadań Waldemara Cichonia o przygodach kota Cukierka.

7 lutego

„Przyjazny Internet” – godz. 10.00

Filia nr 20

ul. Opolska 37, tel. 797-301-027

Zajęcia dla najmłodszych czytelników dotyczące bezpiecznego korzystania z Internetu. Podczas spotkania przewidziano tworzenie wspólnego plakatu z zasadami mądrego wykorzystywania informacji ze stron internetowych oraz głośne czytanie fragmentów książki Philippe de Kremmetersa *Tata w sieci*.

„Wernisaż wystawy prac członków Bronowickiego Stowarzyszenia Przyjaciół Sztuk Wszelkich w Krakowie” – godz. 17.00

Filia nr 21 / Czytelnia Naukowa

ul. Królewska 59, tel. 797-301-022

Wernisaż wystawy prac członków Bronowickiego Stowarzyszenia Przyjaciół Sztuk Wszelkich w Krakowie.

8 lutego

„Komputer i ja” – godz. 9.30

Filia nr 54

Polecamy dorosłym

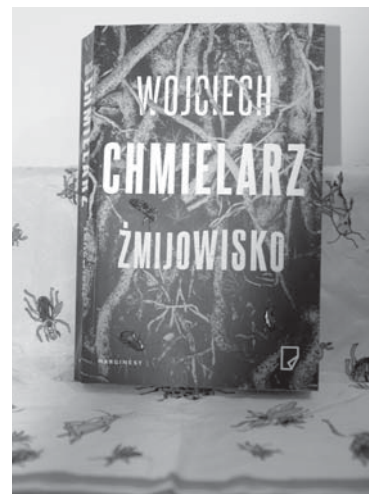
Pętla niefortunnych zdarzeń

Wojciech Chmielarz jest obecnie jednym z najpopularniejszych polskich twórców kryminałów. W 2018 roku sięgnął jednak po inny typ powieści – wydał thriller psychologiczny.

Tytułowe *Żmijowisko* to niewielka wieś, do której na wakacje wybrała się grupa starych znajomych. Sielankowy urlop przerywają jednak powracające z przeszłości konflikty – w trakcie jednej z imprez wywiązuje się kłótnia, zaś kolejnego dnia okazuje się, że zginęła nastoletnia córka jednej z par – Ada. Rok później do *Żmijowiska* wraca tata dziewczynki i chce podjąć kolejną próbę poszukiwań. Okazuje się, że w tym samym czasie do tego miejsca przyjeżdża również inny uczestnik ubiegłorocznych wakacji. Wielość wątków i perspektyw dodaje książce dynamizmu, mimo iż pozornie wydaje się, że w fabule nic się nie dzieje. Dramat, który wydarzył się podczas wakacji w *Żmijowisku* powoli niszczy i zabija bohaterów, doprowadzając do jeszcze tragiczniejszych wydarzeń. Autor doskonale przedstawia problemy społeczne, m.in. zdradę, wykluczenie, rozpad rodziny, samotność i wywiera mocną emocjonalną presję na czytelnika. Finał historii jednak tak zaskakuje, że będą Państwo chcieli sięgnąć po tę pozycję raz jeszcze, aby znaleźć kluczowe momenty, które pozornie wydawały się bez znaczenia.

Żmijowisko trzyma w napięciu do ostatnich stron, polecam każdemu czytelnikowi lubiącemu dreszczyk strachu i emocji. Powieść znalazła się na liście bestsellerów serwisu *Audioteka*, a magazyn *Newsweek* uznał ją za jedną z najlepszych książek na lato. Pozycja prawdopodobnie zostanie zekranizowana w formie serialu. Książka dostępna w 46 filiach Biblioteki Kraków.

Jolanta Oleksa

Chmielarz W., *Żmijowisko*, Warszawa: Wydawnictwo Marginesy, 2018.

Nagroda Biblioteki Kraków

NAGRODA
ZA KSIĄŻKĘ
DLA DZIECI
I MŁODZIEŻY

Nagroda Żółtej Cizemki za książkę dla dzieci i młodzieży to inicjatywa Biblioteki Kraków mająca na celu uhonorowanie najpiękniejszych i najbardziej wartościowych polskich wydawnictw adresowanych do młodszych czytelników. Biblioteka pragnie w ten sposób docenić twórczość rodzimych autorów, ilustratorów, grafików, dzięki którym literatura może wciąż silnie oddziaływać na wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży, a przy tym przynosić im intelektualną, emocjonalną i estetyczną przyjemność z obcowania ze światem dobrej książki. Nagroda w wysokości 25 000 złotych została ufundowana przez Prezydenta Miasta Krakowa prof. Jacka Majchrowskiego.

Zgłoszenia (w formie pisemnej) przyjmujemy do 31 marca 2019.

Szczegóły na:

www.biblioteka.krakow.pl/nagroda-zoltej-cizemki-wydarzenia/

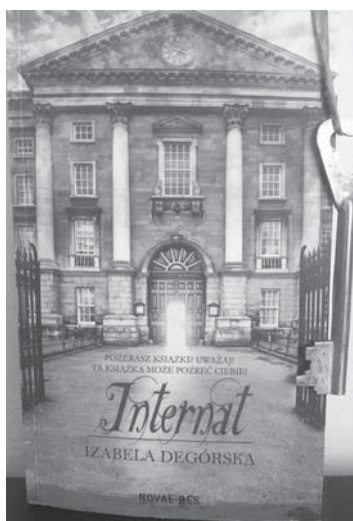
Książka, która wciąga

Są takie książki, do których się wraca mimo upływu czasu. Przypomniałam sobie kilka tytułów z mojej czytelniczej listy podczas lektury książki Izabeli Degórskiej *Internat*. Główna bohaterka – Wiktoria, studentka socjologii, bada fenomen książki wydanej blisko pięćdziesiąt lat temu. Książka, która w momencie wydania przeszła właściwie bez echa. Wystarczyło jednak, że znana gwiazda wspomniała o książce w telewizyjnym śniadaniowcu, by zapomniana dotąd powieść podbiła serca młodych czytelników, a pewne nieduże wydawnictwo wznowiło książkę. *Internat* Kasandry Vitay, bo powszechną fascynację tym tytułem bada Wiktoria, przetłumaczono na osiemnaście języków, powstała nawet ekranizacja. Wiktoria dociera do jednego z pierwszych (bez skrótów i nieautoryzowanych poprawek) egzemplarzy tej powieści, rozgrywającej się w szkole dla dziewcząt. Wkrótce w niepojęty sposób sama staje się bohaterką badanej powieści i trafia do świata wykreowanego przez autorkę *Internatu*. Wciela się tam niejako w jedną z wymyślonych postaci, przyjmując jej wygląd i cechy osobowości. Początkowe zdumienie i idąca za nim fascynacja stopniowo zamieniają się w obawę, że Wiktoria zostanie już w tym powieściowym świecie, który zapętlą się i rządzi swoimi prawami. Okazuje się też, że nie jest jedyną osobą, która w ten sposób zasiała świat powieściowy, który karmi się energią więzionych w nim czytelniczek, dając poczucie trwania na granicy snu. Główna bohaterka – w miarę rozwoju wypadków

i poznawania kolejnych postaci wykreowanego świata – zaczyna zdawać sobie sprawę, że ucieczka z internatu to kwestia życia lub śmierci...

Powieść Izabeli Degórskiej to dobrze napisana, wciągająca i trzymająca w napięciu, klimatyczna opowieść z przyjaźnią i pragnieniem akceptacji w tle. To świetna propozycja nie tylko dla starszej młodzieży, ale również dla miłośniczek, do których zalicza się pisząca te słowa, *Małej księżniczki*, *Godziny pasowej róży* czy znakomitej *Tajemnicy Abigél* Magdy Szabó.

Ewa Cywińska

Degórska I., *Internat*, Gdynia: Wydawnictwo Novae Res, cop. 2018.

 Biblioteka Kraków

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA

os. Młodości 8, tel. 12 644-13-22

W Dniu Bezpiecznego Internetu warsztaty dla uczniów szkoły podstawowej, podczas których przedstawione zostaną zasady bezpiecznego korzystania z Internetu.

„W Nowy Rok z nową książką – przegląd nowości wydawniczych dla dorosłych” – godz. 12.00–17.00

Filia nr 48

os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

Podczas przeglądu zaprezentowanych zostanie 146 nowych pozycji z różnych dziedzin. Możliwość wypożyczenia eksponowanych książek po godzinie 17.00.

„Kolorowe sowy – zajęcia plastyczne dla dzieci” – godz. 17.00

Filia nr 48

os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

Podczas zajęć uczestnicy wykonają i ozdobią papierowe sowy.

„Krakowskie wariacje – wystawa fotografii” – godz. 18.00

Filia nr 27

ul. Królowej Jadwigi 37 b, tel. 797-301-016

Wernisaż fotografii Agnieszki Krawczyk – absolwentki Państwowej Ogólnokształcącej Szkoły Sztuk Pięknych w Krakowie, aktualnie studentki animacji kultury na Wydziale Sztuki Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Autorka pięciu wystaw indywidualnych (z dziedziny malarstwa, rysunku i fotografii) oraz kilku wystaw zbiorowych. Jej największą pasją jest taniec, interesuje się fotografią, malarstwem, teatrem i literaturą.

9 lutego

„Wesele” – godz. 10.00

Filia nr 45 / Czytelnia i Wypożyczalnia Popularnonaukowa

ul. Teligi 24, tel. 797-024-019

Pokaz zarejestrowanego na DVD przedstawienia Narodowego Starego Teatru im. Heleny Modrzejewskiej przygotowanego na podstawie dramatu Stanisława Wyspiańskiego w reżyserii Andrzeja Wajdy. Spotkanie adresowane do seniorów.

12 lutego

„Magiczna zima – zajęcia edukacyjne” – godz. 9.15

Filia nr 40

ul. Łużycka 55, tel. 517-377-210

Zajęcia edukacyjne dla dzieci w wieku 4–5 lat z wykorzystaniem książki Sibylle von Olfers *Przygoda Marlenki*. Podczas spotkania uczestnicy wysłuchają fragmentów tekstu oraz wykonają pacynkę.

„Ikona w formie medalionu na krążkach drzewnych. Decoupage” – godz. 11.00

Filia nr 43

ul. Gen. Jasińskiego 32, tel. 797-024-002

Podczas spotkania, na przygotowanych krążkach z drzew liściastych, seniorzy będą tworzyć ikony.

„Kłopotliwy stan umysłu – Dziunia Anny Marii Nowakowskiej” – godz. 16.00

Filia nr 2

ul. Krakowska 29, tel. 12 422-92-43

Anna Maria Nowakowska od wielu lat wspiera ofiary przemocy oraz prowadzi terapie zajęciowe dla ludzi pokrzywdzonych przez los. W pierwszej części spotkania prowadząca przybliży jej dokonania zarówno na polu psychologicznym, jak i literackim. Następnie klubowicze zastanowią się nad trudnym do zdefiniowania pojęciem „inności”, które współcześnie staje się coraz powszechniejszym zjawiskiem. Historia tytułowej Dziuni pełna jest przesyconego absurdu humoru, przez co wyróżnia się na tle innych tego typu pozycji. Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki dla Dorosłych.

13 lutego

„Zima nie jest nudna – głośne czytanie dla najmłodszych” – godz. 17.00–18.00

Filia nr 8

ul. Brodowicza 1, tel. 12 412-49-55

Głośna lektura wierszy i opowiadań o tematyce zimowej, m.in. *Pusia zagubiona kotka*, *Zima Muminków*, *Krecik w zimie*. Zwieńczeniem spotkania będzie wspólne wykonanie ilustracji do czytanych utworów.

„Warsztaty kartek walentynkowych” – godz. 17.00–18.00

Filia nr 26

ul. Komorowskiego 11, tel. 797-301-003

Uczestnicy wykonają prace plastyczne na kartonie w technice mieszanej i kolażu.

„Miła łąka pełna słonka – limeryki, co to takiego?” – godz. 17.00

Filia nr 56 / Oddział dla Dzieci i Młodzieży

os. Zgody 7, tel. 12 642-16-43

Spotkanie Klubu Słuchającego Malucha. Najmłodszy czytelnicy dowiedzą się, czym jest limeryk, wysłuchają kilku przykładów oraz wykonają pracę plastyczną.

14 lutego

„Literackie Walentynki” – w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 21 / Wypożyczalnia dla Dorosłych

ul. Królewska 59, tel. 797-301-021

W Walentynki każdy wypożyczający zostanie obdarowany serduszkami. Każde z serc kryje sentencję lub aforyzm o miłości. Celem akcji jest zainteresowanie czytelników liryką miłosną.

„Magiczna zima – zajęcia edukacyjne” – godz. 9.15 i 10.15

Filia nr 40

ul. Łużycka 55, tel. 517-377-210

Zajęcia edukacyjne dla dzieci w wieku 4–5 lat z wykorzystaniem książki Sibylle von Olfers *Przygoda Marlenki*. Podczas spotkania uczestnicy wysłuchają fragmentów tekstu oraz wykonają pacynkę.

„Recykling przedszkolaka” – godz. 10.00

Filia nr 14

ul. Ugorek 14, tel. 12 417-17-15

Zajęcia dla dzieci w wieku przedszkolnym, podczas których uczestnicy poznają podstawowe wiadomości na temat recyklingu oraz ochrony otaczającej nas przyrody.

„Radość, Przyjaźń, Miłość. O uczuciach raz jeszcze...” – godz. 10.00

Filia nr 20

ul. Opolska 37, tel. 797-301-027

Z okazji Dnia Świętego Walentego głośne czytanie książki Doroty Gellner *Zawiloci miłości* oraz quiz na temat Walentynek.

„Kocham recykling 2019 – finał walentynkowej akcji” – godz. 16.00

Filia nr 56 / Oddział dla Dzieci i Młodzieży

os. Zgody 7, tel. 12 642-16-43

Akcja ekologiczna, podczas której za oddane w bibliotece baterie będzie można odebrać lizaka. Uczestnicy będą również mogli poznać sposoby segregacji odpadów.

15 lutego

„Pluton, który wyłonił się z otchłani – opowieść o sowieckich łagrach” – godz. 10.30

Filia nr 45 / Czytelnia i Wypożyczalnia Popularnonaukowa

ul. Teligi 24, tel. 797-024-019

Wykład Krystyny Mańnik poświęcony tematyce łagrowej w oparciu o twórczość Aleksandra Solżenicyna, Wałłama Szalamowa i Gustawa Herlinga-Grudzińskiego. Spotkanie adresowane do seniorów.

„Gramy w planszowe!” – godz. 17.00

Filia nr 48

os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

W czasie spotkania najmłodszy uczestnicy zagrają w popularne gry planszowe.

„Planszowisko” – godz. 17.00

Filia nr 56 / Oddział dla Dzieci i Młodzieży

os. Zgody 7, tel. 12 642-16-43

Rozgrywki dla dzieci w wieku 8–11 lat w gry planszowe uczące współpracy oraz kreatywnego i logicznego myślenia.

18 lutego

„Nasze kotki, kociaki – głośne czytanie dzieciom w wieku przedszkolnym” – godz. 9.30

Filia nr 54

os. Młodości 8, tel. 12 644-13-22

Z okazji Światowego Dnia Kota dzieci w wieku przedszkolnym wysłuchają wierszy i opowiadań o zwierzętach.

Polecamy młodzieży

(D)rzewna historia

Każdy z nas ma mniejsze lub większe marzenia. A gdyby tak mieszkać w pobliżu drzewa życzeń? Taką możliwość mają mieszkańcy miasteczka, w którym na jednej z działek rośnie ponad dwustuletni Dąb, bohater książki Katherine Applegate *Drzewo życzeń*. Relacjonuje czytelnikom wydarzenia, opowiada historie, przedstawia swoich przyjaciół i mieszkańców okolicy, a w dodatku ma niezwykle rolę w społeczeństwie. Co roku, 1 maja mieszkańcy odwiedzają go i zawieszają na gałęziach życzenia, np. kartkę, tkaninę, skarpetę, gałganki itp., jest to prาดowny irlandzki zwyczaj, który nie podobają się Francesce – właścicielce terenu, na którym rośnie drzewo.

Dąb, będący jednocześnie narratorem, wielokrotnie słyszy od właścicielki, że zostanie w końcu ścięty, nie będzie miała problemu z odwiedzinami nieproszonych gości, fruwiącymi życzeniami, spadającymi liśćmi czy rzucanym cieniem. Zanim jednak nastąpi dramatyczny moment, czytelnicy poznają dwójkę dzieci z najbliższego sąsiedztwa. Stephen jest rodowitym mieszkańcem miasteczka, a jego sąsiadka Samar przybyła wraz z rodziną z kraju ogarniętego wojną. Nie jest dziewczynką łatwo odnaleźć się w nowej rzeczywistości, nie ma przyjaciół, jest wytykana przez innych, nikt nie odwiedza jej rodziny, nie może liczyć na żadną pomoc, w dodatku na pobliskim drzewie wyryto napis „wynocha”. Nie radzi sobie z nową sytuacją, po kilku miesiącach postanawia zawiesić na Dębie kartkę z życzeniem: *Chciałabym mieć przyjaciela*.

Francesca podejmuje decyzję o ścięciu drzewa. W obliczu zagrożenia Dąb postanawia spełnić życzenie

chce zaprzyjaźnić Stephena z Samarą, a przy tym zbliżyć ich rodziny do siebie. Czy dzieci się zaprzyjaźnią? Jakie konsekwencje spotkają drzewo i mieszkających w nim lokatorów? Co zrobią mieszkańcy i uczniowie szkoły? Musicie dowiedzieć się o tym sami.

Drzewo życzeń to poetycka, wzruszająca, mądra i niezwykle ciepła opowieść, utrzymana w baśniowej konwencji, o życiu, inności, uprzedzeniach, tolerancji, samotności, relacjach międzyludzkich, pragnieniu przynależności i przemijaniu. Historia z optymistycznym przesłaniem, nie tylko dla dzieci. Wspaniale zwraca uwagę na wartości, które we współczesnym świecie zanikają: jest to szczupłość, odwaga, przyjaźń, tolerancja, nadzieja. Autorka trudny temat przedstawiła w zrozumiały sposób. Dąb jest symbolem osoby o mocnym charakterze, silnie ugruntowanym światopoglądzie, bez uprzedzeń, stereotypów, z filozoficznymi przemyśleniami. Niezwykle piękne jest przesłanie książki – każdy, niezależnie od wyznawanej religii, światopoglądu, zasługuje na szczęście i akceptację. Opowiedziana historia wzrusza i na długo zapada w pamięć.

Książka została wydana w ponad 20 wersjach językowych, znalazła się na liście bestsellerów *New York Timesa* i *Amazona*. W Polsce wydana została przez Wydawnictwo Dwie Siostry. Treść dopełniają ilustracje autorstwa Sary Olszewskiej, będące subtelnymi szkicami zwierząt. Sam projekt okładki jest niezwykle interesujący. Nie może tej pozycji zabraknąć w domowych bibliotekach.

Paulina Knapik

Samar, łamie także zasadę milczenia. Przy pomocy sprytu i we współpracy z przyjaciółmi – wroną Bongo, oposami, szopami, sowami i skunksami,

Applegate K., *Drzewo życzeń*, Warszawa: Wydawnictwo Dwie Siostry, 2018.

Pierwsza Czarownica Polanii

Jak wyglądałyby Kraków, gdyby postacie z legend istniały naprawdę? Uniwersytet Jagielloński prowadzi Wydział Magiczny, najeźdźców podczas Potopu Szwedzkiego odpierał Smok Wawelski, a piękne sny można kupić w aptece. W krakowskim zamku wciąż urzęduje król, a jego najbardziej zaufaną powiernicą jest Pierwsza Czarownica Polanii, zwana Saniką. Jest wiedźmą nietypową. Miotłę zamieniła na służbowy samochód, dworskie zasady ignoruje zawodowo, a tajników magii uczyła się w wysoce niesformalizowany sposób, przez co uznawana jest za maga bez wyższego wykształcenia. W książce *Spalić wiedźmę* poznamy niesforne czarownicę, która z taką samą beztrąską rozprawa się z magicznymi straszidłami, jak i nadwornymi intrygami. Sanika musi znaleźć mordercę posługującego się magią, rozprawić się z szalejącymi na wolności biesami i zaufać odpowiednim osobom. W drugiej części *Wiedźma Jego Królewskiej Mości* przed Saniką pojawiają się kolejne wyzwania. Ktoś zamordował profesora magii praktycznej, w całym Krakowie pojawia się coraz więcej duchów i zjaw, a do tego wracają też niewyjaśnione sprawy sprzed lat.

Kraków staje się w tej serii jeszcze bardziej magiczny. Z każdym przeczy-

tanym rozdziałem spotykamy coraz więcej fantastycznych postaci z guseł i legend, które nie tylko znajdują swoje miejsce we współczesnym świecie, ale zawsze były jego częścią. Książki Magdaleny Kubasiewicz czyta się lekko, a dzięki ich lekturze możemy wyobrazić sobie, jak świat za oknem domu czy tramwaju wyglądałby, gdyby Smok Wawelski nadal mieszkał na Wawelu. Część pierwsza dostępna w Filii nr 9, część druga w Filii nr 8, 9, 33, 49.

Joanna Pękala

Kubasiewicz M., *Spalić wiedźmę*, Bydgoszcz: Wydawnictwo Genius Creations, 2015.

Kubasiewicz M., *Wiedźma Jego Królewskiej Mości*, Bydgoszcz: Wydawnictwo Genius Creation, 2017.

Premiera filmu *Adam Ziemianin. Kochajcie czasem poetę...*

Scenariusz i realizacja: Ewa Świąt-Kucybała

W cyklu *Portrety Literackie*, Biblioteka Kraków i TVP Kraków stworzyły obraz ukazujący krakowskiego poetę Adama Ziemianina. Jest jednym z najbardziej rozpoznawalnych twórców literackich. Bez wątplenia mają na to wpływ jego utwory śpiewane przez ponadpokoleniowe grupy muzyczne, jak chociażby Stare Dobre

Małżeństwo, Wolna Grupa Bukowina czy w ostatnim czasie grupa U studni.

Zapraszamy do Klubu Dziennikarzy Pod Gruszką Biblioteki Kraków na

premierowy pokaz filmu w dniu 7 lutego o godz. 18.00. Rozmowę z Adamem Ziemianinem poprowadzi prof. Marek Karwala.

19 lutego

„Pluton, który wyłonił się z otchłani – opowieść o sowieckich łagrach” – godz. 11.00

Filia nr 43

ul. Gen. Jasińskiego 32, tel. 797-024-002

Wykład Krystyny Mańnik poświęcony tematyce łagrowej w oparciu o twórczość Aleksandra Solżenicyna, Warłama Szalamowa i Gustawa Herlinga-Grudzińskiego. Spotkanie adresowane do seniorów.

20 lutego

„Niesamowite przygody dziesięciu skarpetek (czterech prawych i sześciu lewych) Justyny Bednarek” – godz. 13.00

Filia nr 48

os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki dla Dzieci. Zajęcia przebiegać będą wokół przygód bohaterów książki Justyny Bednarek – zagubionych w praniu skarpetek i małej Be – romanistki, dziennikarki i redaktorki.

„Zima nie jest nudna – głośne czytanie dla najmłodszych” – godz. 17.00–18.00

Filia nr 8

ul. Brodowicza 1, tel. 12 412-49-55

Głośna lektura wierszy i opowiadań o tematyce zimowej, m.in. *Pusia zagubiona kotka*, *Zima Muminków*, *Krecik w zimie*. Zwieńczeniem spotkania będzie wspólne wykonanie ilustracji do czytanych utworów.

„Zimowe, kolorowe ptaki – cuda z papieru” – godz. 17.00

Filia nr 52

os. Na Stoku 1, tel. 12 645-29-52

Warsztaty plastyczne dla uczniów szkół podstawowych o tematyce ekologicznej. Uczestnicy będą poznawać ptaki zimujące w Polsce, a następnie wykonywać ich podobizny różnymi technikami (rysowanie, malowanie, wyklejanie).

„Środek motka – dźwięk i kolor” – godz. 17.00

Filia nr 56 / Oddział dla Dorosłych

os. Zgody 7, tel. 12 644-40-72

Zajęcia dla miłośników rękodzieła, podczas których uczestnicy inspirowani muzyką wykonają prace malarskie. Spotkanie adresowane do seniorów.

21 lutego

„Czy znasz poprawną formę? Zagadki językowe” – w godzinach otwarcia bibliotek

Filia nr 21 / Wypożyczalnia dla Dorosłych

ul. Królewska 59, tel. 797-301-021

Z okazji Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego filia zaprasza do zabawy literackiej z językiem polskim. Polszczyzna zastawia wiele pułapek, w rezultacie każdy popełnia błędy językowe, ale warto robić wszystko, aby było ich jak najmniej. Uczestnicy zabawy będą mogli sprawdzić swoją wiedzę na temat poprawnej polszczyzny. Po wylosowaniu zdania należy odnaleźć błąd i dokonać korekty. Każdy komu to się uda, zostanie obdarowany książką.

„Rzekła, rzepka rzepakowi – czyli język polski na wesoło” – godz. 9.00

Filia nr 35

ul. Chałubińskiego 47, tel. 797-024-005

Dla uczestników zajęć przygotowano zagadki językowe oraz krzyżówki z hasłami na temat bajek. W formie zabawy będzie można zmierzyć się ze znajomością polskich przysłów.

„Czi-Tam – język polski jest ą-ę” – godz. 10.00

Filia nr 7

al. Pokoju 33, tel. 12 414-26-01

Zajęcia zorganizowane w ramach obchodów Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego. Wprowadzenie do tematu odbędzie się przy użyciu techniki *Kamishibai*. Zabawa słowem pozwoli wyćwiczyć poprawną wymowę ojczystego języka. Spotkanie dla dzieci w wieku 5–8 lat.

„Figle językowe” – godz. 10.00

Filia nr 20

ul. Opolska 37, tel. 797-301-027

Zabawy językowe z wykorzystaniem książki Marcina Brykczyńskiego *Ni pies, ni wydra czyli o wyrażeniach, które pokazują język* oraz gry planszowej *Obserwujesz i znajdujesz wyrazy*.

„Językowy zawrót głowy – zabawy językowe dla dzieci” – godz. 11.00
Filia nr 16

ul. Radzikowskiego 29, tel. 797-301-005

Zajęcia dla dzieci w wieku przedszkolnym zachęcające do poznania piękna języka ojczystego, połączone z głośnym czytaniem wierszyków logopedycznych z wykorzystaniem książek: *Z muchą na luzie ćwiczymy buzie* Marty Galewskiej-Kustry oraz *Pejzaż z gęgżółką* Małgorzaty Strzałkowskiej. Dodatkowo dla uczestników przygotowano: zagadki literackie, gry i zabawy. Konieczne wcześniejsze zapisy telefoniczne lub osobiste w filii.

„Językowy zawrót głowy – zajęcia dla dzieci przedszkolnych” – godz. 14.00

Filia nr 21 / Wypożyczalnia dla Dzieci

ul. Królewska 59, tel. 797-301-020

Gry słowne i zabawy językowe dla dzieci w wieku przedszkolnym przygotowane na podstawie książek Małgorzaty Strzałkowskiej.

„Literacka wędrówka w głąb ludzkiej mentalności” – godz. 15.00

Filia nr 20

ul. Opolska 37, tel. 797-301-026

Dyskusja czytelnicza o książce Joanny Bator *Piaskowa Góra*.

„Czytanie dla dzieci powyżej 2 lat” – godz. 15.00–15.45

Filia nr 26

ul. Komorowskiego 11, tel. 797-301-003

Z okazji Międzynarodowego Dnia Języka Ojczystego czytanie performatywne książek pt. *Wierszyki ćwiczące języki, czyli rymowanki logopedyczne dla dzieci* i *Z muchą na luzie ćwiczymy buzie*.

„Gry planszowe dla młodzieży” – godz. 16.30–19.00

Filia nr 21 / Czytelnia Naukowa

ul. Królewska 59, tel. 797-301-023

Spotkania dla miłośników gier planszowych. Dostępne gry: *Jenga*, *Dobble*, *Bang! Gra kościana*, *Jungle Speed*, *Dixit*, *Carcassonne*, *Geniusz*, *Pociągi Europa*, *Kurze Wojny*, *Zemsta Lisów*, *6. Bierze*, *Tik... Tak... Bum!*, *Terra*.

„Najdłuższa podróż Nicholasa Sparksa” – godz. 17.00

Filia nr 48

os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

Nicholas Sparks to autor bestsellerów literatury obyczajowej. Tematem Dyskusyjnego Klubu Książki dla Dorosłych będzie historia silnej miłości, która jest w stanie pokonać każdą przeciwność, którą niesie los.

25 lutego

„Franklin i zagadka – głośne czytanie dla maluchów” – godz. 10.00

Filia nr 48

os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

W czasie spotkania uczestnicy spróbują rozwiązać zagadkę przedstawioną w książce z „klapkami – niespodziankami”. Dzieci wcielą się także w detektywów i będą szukać ukrytych w bibliotece przedmiotów.

26 lutego

„Ikona w formie medalionu na krążkach drzewnych. Decoupage”

– godz. 11.00

Filia nr 43

ul. Gen. Jasińskiego 32, tel. 797-024-002

Podczas spotkania, uczestnicy dokończą prace rozpoczęte na zajęciach 12 lutego.

„Karnawałowo dla seniorów” – godz. 16.30

Filia nr 54

os. Młodości 8, tel. 12 644-13-22

Spotkanie dla seniorów z okazji zakończenia karnawału 2019. W programie przewidziano: lekturę fragmentów wydawnictw dostępnych w bibliotece opisujących karnawałowe obrzędy i zwyczaje, degustację tradycyjnych zapustowych wypieków oraz okolicznościowe zabawy i konkursy.

27 lutego

„Kolor i światło – finał wystawy” – godz. 18.00

Filia nr 20

ul. Opolska 37, tel. 797-301-026

Finał wystawy prac Jolanty Surówki.

Polecamy dzieciom

Najważniejsze w życiu to być sobą

*To jest moje życie i muszę nim żyć,
mam wszelkie prawo,
żeby przeżywać je na własny sposób* (Osho)

Tygryśca i Akrobata Susanny Tamaro to swego rodzaju baśń, opowieść filozoficzna. Poznajemy w niej losy małej Tygryścy, która pewnego dnia wraz ze swoim bratem Tygryśkiem przychodzi na świat w mroźnej Tajdze. Ich Matka próbuje wychować swoje potomstwo na odważne, potrafiące odnaleźć się w lodowej krainie tygrysów. Syn wyrasta na walecznego władcę Syberii, który wyrusza zdobyć swoje terytorium i założyć rodzinę, natomiast Córka... no cóż, nie do końca spełnia oczekiwania Matki. Niezbyt dobrze poluje, snuje się bez celu po Tajdze. Rozmyśla nad sensem życia, ale o tym nie wie jej rodzicielka.

tuleni do siebie, bo tak cieplej. Jednak ta sielanka nie trwa długo, gdyż pewnego dnia do domu Człowieka pukają źli ludzie. Chcą odkupić Tygryścę, ponieważ zaobserwowali, że jest ona posłuszna i wykonuje wszystkie polecenia swojego pana. Człowiek jednak odmawia sprzedania wiernej przyjaciółki, co niestety przytłacza życiem. Zostaje zastrzelony, a Tygryśca oszołomiona i zabrana do cyrku. Jakie będą dalsze losy Tygryścy? Czy spotkana na drodze Tygryścy Mały Akrobata pozwoli jej odnaleźć sens życia i spełnić marzenia? Jaką rolę w życiu tytułowej bohaterki odegra Człowiek w łachmanach, a jaką Młody Koziorożec? Zachęcam do lektury tej

Aż wreszcie przychodzi dzień, w którym Matka opuszcza swoje dzieci i wtedy Tygryśca zostaje zdana tylko na siebie. Próbuje iść na wschód, w stronę słońca, ale okazuje się, że im dłużej idzie, tym słońce wcale bliżej nie jest. Po dłuższym czasie takiej bezsensownej podróży spotyka na swojej drodze Człowieka. Istotę, przed którą tak bardzo ostrzegęła ją Matka. Na początku nieufnie podchodzi pod jego chatę, obserwuje, bada. Aż pewnego dnia to Człowiek zaczepia Tygryścę. Okazuje się, że już od dawna wie, że zwierzę koczuje pod jego domem, czeka tylko na właściwy moment, aby... no właśnie. Od tej chwili Tygryśca i Człowiek stają się nierozłączni. W dzień chodzą na dalekie wyprawy, w nocy zaś śpią przy-

niezwykłej opowieści, w swej konwencji przypominającej nieco *Małego Księcia* Antoine'a de Saint-Exupéry'ego. Pełnej pytań, rozważań, niedopowiedzeń. Pięknej ilustracji tego, że najważniejsze w życiu to pozostać sobą bez względu na okoliczności oraz do końca walczyć o swoje marzenia.

Książkę polecam dzieciom ze starszych klas szkoły podstawowej oraz dorosłym, którzy nadal odnajdują w sobie coś z dziecka.

Małgorzata Koźma

Tamaro S., *Tygryśca i Akrobata*, Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2018.

Polecamy dzieciom

Nieśmiałym i zakochanym

Rolf Cossou mieszka w Paryżu w wielkim domu ze swoją bogatą rodziną, w której pełno nudnych zasad i nakazów, tamie je czasem tylko ekscentryczna i zapominalska babcia chłopca. Rolf lubi marzyć, zwłaszcza o Ofelii, w której skrycie się kocha. Ofelia jest córką właściciela sklepu z owocami i jej życie wydaje się Rolfowi ciekawe i ekscytujące. Chłopiec jest nieśmiały i nie umie nawiązać z Ofelią znajomości, marzy o przygodzie, w której mógłby jej udowodnić, że jest najodważniejszym na świecie.

Pewnego wieczoru dostaje swoją szansę i podczas niebezpiecznego wydarzenia z udziałem Ofelii i jej taty wykazuje się odwagą. Ale po całym zająsci, kiedy nawet tata Ofelii nazwał go dzielnym chłopakiem, Rolf jest trochę rozczarowany, bycie odważnym miało być fajniejsze, a przede wszystkim miało pomóc mu zaprzyjaźnić się z Ofelią. Tymczasem ona jest nieco nadąsana, bo Rolf nie przyjął zaproszenia do jej domu, ponieważ musiał wracać na kolację. Z kolei Ofelia nie zrobiła tego, na co Rolf liczył – nie zaproponowała spotkania następnego dnia po szkole... Czy w tych swoich odmiennych oczekiwaniach i niedomówieniach ona i on spotkają się w pół drogi? A może Rolf okaże się nie tylko najodważniejszym, ale też najmądrzejszym chłopakiem na świecie, porozmawia z Ofelią i zapyta wprost, czy mogą zostać przyjaciółmi?

Sto porad dla nieśmiałych to nowa propozycja szwedzkiej autorki Ewy Susso, znanej w Polsce głównie z książek obrazkowych dla najmłodszych. Tym razem bohaterem jest nieco starszy chłopiec, sympatyczny, dzielnie rozprawiający się ze swoją nieśmiałością.

Książka polecana jest do wspólnego lub samodzielnego czytania. Dużo litery, krótkie rozdziały i zabawne ilustracje Benjamina Chaud, znanego z serii książek o słoniu Pomelo, sprawiają, że książkę czyta się łatwo i przyjemnie. Warto wspomnieć, że przed tekstem znalazł się opis wymowy trudnych francuskich imion, nazwisk i nazw, które występują w opowieści.

Maria Twardowska-Hadyniak

Susso E., *Sto porad dla nieśmiałych*, Poznań: Zakamarki, 2018.

Z pasją o dzikiej naturze

Człowiek w lesie w porównaniu ze zwierzętami jest ślepy i głuchy, nawet jak się bardzo stara.

(fragm. książki *Żubry lubią jeżyny*)

Książka *Żubry lubią jeżyny* Arkadiusza Szaranca to niezwykle miniprzewodnik opisujący życie wybranych polskich zwierząt dziko żyjących. Czy wiedzą Państwo, że wilk jest daltonistą? Bielik nie jest orłem, tylko orłanem? Dlaczego żubry uwielbiają jeżyny? Czy wszystkie bociany zimują w Afryce? Jakiego ptaka nazywają hajsstrą? Jaką część ciała wilka potocznie nazywa się latarnią, a jaką kęsami? Jeśli nie, a chcieliby się Państwo dowiedzieć, to gorąco zachęcam do sięgnięcia po tę ciekawą lekturę.

W krótkiej, ale bardzo treściwej formie autor opowiada o bieliku, bocianie białym, bocianie czarnym, rysiu, niedźwiedziu, wilku oraz żubrze. Czytając tę książkę ma się wrażenie, że przebywa się w samym sercu Parku Kampinoskiego, w szuwarach na terenie Biebrzańskiego Parku Narodowego lub w bieszczadzkich parowach i jarach. Znakomicie się czyta, bo lektura zawiera nie tylko pasjonujące opisy, ale również ciekawe anegdoty o mies-

kańcach zarośli, borów, łąk i lasów. Zagłębiając się w te opowieści można odczuć, że autor jest wielkim pasjonatem i tropicielem dzikiej przyrody, a dodatkowo świetnie potrafi o tym pisać.

Serdecznie polecam nie tylko miłośnikom dzikich zwierząt.

Małgorzata Koźma

Szaraniec A., *Żubry lubią jeżyny*, Wrocław: Wydawnictwo Czarne, 2018.

Spotkania w Klubie Dziennikarzy „Pod Gruszką” ul. Szczepańska 1

1 lutego

„Poezja z muzyką” – godz. 18.00

Uczestnicy spotkania: Jacek Sojan, Tomasz Sawicki, Dagmara Gałęzka, Kazek Hameniuk.

2 lutego

„Spotkanie z Anną Piliszewską i promocja nowej książki *Tibi et Ingi*” – godz. 18.00

Prowadzenie: Grażyna Wojcieszko

Anna Piliszewska – pochodzi z Krakowa, mieszka w Wieliczce. Pisarka, poetka, miłośniczka kultury wysokiej oraz przyrody. Interesuje się filozofią, literaturą, historią starożytną, malarstwem oraz muzyką klasyczną. Ceni nad wyraz poezję Bolesława Leśmiana.

4 lutego

„Wieczór autorski *Organy na krańcach świata. Marek Stefański w rozmowie z Mateuszem Borkowskim*” – godz. 18.00

Prowadzenie: dr Stanisław Dziedzic

W programie przewidziano spontaniczne, muzyczne niespodzianki oraz opowieść nie tylko o tym, co w treści książki. Marek Stefański – krakowski artysta, jeden z najwybitniejszych współczesnych organistów zabierze uczestników w pasjonującą muzyczną podróż dookoła świata. W rozmowach z muzykologiem Mateuszem Borkowskim wirtuoz organów opowiada o swoich artystycznych przygodach na pięciu kontynentach. Przepelnione zabawnymi anegdotami spotkania z muzyką są nie tylko okazją do poznania historii i tradycji wyjątkowych miejsc, ale przede wszystkim możliwością zetknięcia się z interesującymi i wartościowymi ludźmi, ich kulturą, wrażliwością i tym, jak reagują na muzykę organową.

5 lutego

„Spotkanie Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich” – godz. 17.30

Pokaz filmu *Tam był mi raj. Opowieść o dawnym Stanisławowie* w reżyserii Sławomira Krasnodębskiego. Scenariusz: Sławomir Krasnodębski i Eugeniusz Sała.

8 lutego

„Wieczór autorski wokół książki *Teraz jesteście Niemcami*” – godz. 18.00

Prowadzenie: Piotr Słabek i dr Anna Czocher

Gośćmi spotkania będą współautorki książki: Ewelina Karpińska-Morek i Agnieszka Waś-Turecka

Tragiczne losy polskich dzieci zrabowanych przez III Rzeszę. Te, które przeżyły, opowiadają swoje historie: jak odkrywały prawdę? Jaki to miało wpływ na ich dorosłe życie? Czy odnalazły swoje rodziny? Książka porusza wiele nieznanych dotąd wątków, pozwala też spojrzeć na poszczególne opowieści z perspektywy psychologicznej i historycznej.

12 lutego

„Poezja miłosna” – godz. 18.00

Wiersze o tematyce miłosnej w interpretacji członków Krakowskiego Oddziału Związku Literatów Polskich.

15 lutego

„Promocja najnowszego tomu poezji Jakuba Domoradzkiego *Poeta poślubny*” – godz. 18.00

Prowadzenie: Zbigniew Zebar

Jakub Stanisław Domoradzki – Galicjanin zamieszkały w Warszawie. Za swój debiut literacki *Wiersze, których nie lubi mój tata* został nominowany do Nagrody Poetyckiej im. K. I. Gałczyńskiego „Orfeusz” w kategorii najlepszy tomik roku.

19 lutego

„Promocja tomu poetyckiego Agaty Dziewońskiej *bezw warunkowy odruch trąbienia*” – godz. 18.00

Recytacja: Agata Dziewońska

Oprawa muzyczna: Barbara Leśniak

Prowadzenie i słowo krytyczne: Magdalena Węgrzynowicz-Plichta.

20 lutego

„Promocja drugiego tomu Rocznika Biblioteki Kraków”

– godz. 18.00

Drugi tom Rocznika Biblioteki Kraków poświęcony został w głównej mierze problemom związanym z 100. rocznicą odzyskania przez Polskę niepodległości oraz problemom bibliotecznym poruszonym w ubiegłym roku w czasie Międzynarodowej Konferencji zorganizowanej przez Gminę Miejską Kraków oraz Bibliotekę Kraków, której przewodnim hasłem było *Biblioteka w czasie przełomu*. Część trzecia rocznika poświęcona została problemom, wokół których toczyły się prace i wydarzenia organizowane przez bibliotekarzy oraz materiałom dokumentującym działalność Biblioteki Kraków w roku 2018.

22 lutego

„Jubileusz 50-lecia działalności Grupy Kociółek” – godz. 18.00

27 lutego

„Krakowska Witryna Fotograficzna. Wybrane, najciekawsze zdjęcia grudnia” – godz. 18.00

Prowadzenie: Marek Lasyk.

Krakowska Witryna Fotograficzna jest inicjatywą fotoreporterów prasowych z terenu Krakowa. Zdjęcia fotoreporterzy publikują nie tylko na łamach prasy, ale także na blogu www.krakowskawitrynafotograficzna.blogspot.com, który jest odwzorowaniem Witryny umieszczonej przy pl. Wszystkich Świętych 11, w oknie Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego UMK. Z Witryną współpracować mogą wszyscy fotoreporterzy prasowi, którzy pracują dla mediów analogowych lub cyfrowych.

Wystawy w filiach Biblioteki Kraków

„Z serca dla Niepodległej”

– w godzinach otwarcia biblioteki od 2 stycznia do 28 lutego 2019 roku

Filia nr 16 / ul. Radzikowskiego 29, tel. 797-301-005

„Kolor i światło”

– w godzinach otwarcia biblioteki od 7 stycznia do 28 lutego 2019 roku

Filia nr 20 / ul. Opolska 37, tel. 797-301-026

„Z głębi serca płynące”

– w godzinach otwarcia biblioteki od 7 stycznia do 28 lutego 2019 roku

Filia nr 20 / ul. Opolska 37, tel. 797-301-026

„150. urodziny Stanisława Wyspiańskiego”

– w godzinach otwarcia biblioteki od 15 stycznia do 28 lutego 2019 roku

Filia nr 46 / ul. Limanowskiego 4, tel. 797-024-011

„Okolice Nowej Huty – wystawa fotografii Adama Gryczyńskiego”

– w godzinach otwarcia biblioteki od 14 stycznia do 28 lutego 2019 roku

Filia nr 54 / os. Młodości 8, tel. 12 644-13-22

„Nowa Huta. Archeologia, ludzie, epoka – wystawa”

– w godzinach otwarcia biblioteki od 1 do 28 lutego 2019 roku

Filia nr 7 / al. Pokoju 33, tel. 12 414-26-01

„Absencja nr 2 – wystawa prac Marcina Lenczowskiego”

– w godzinach otwarcia biblioteki od 1 do 28 lutego 2019 roku

Filia nr 21 / Wypożyczalnia dla Dorosłych / ul. Królewska 59, tel. 797-301-021

„Z Bronowickich Pracowni – wystawa”

– w godzinach otwarcia biblioteki od 1 do 28 lutego 2019 roku

Filia nr 21 / Czytelnia Naukowa / ul. Królewska 59, tel. 797-301-022

Opracowanie: Jolanta Oleksa

Polecamy dzieciom

Przytulanie ma moc!

Czy wiecie Państwo, jaki jest najlepszy sposób na udany dzień? Jeśli nie, to Tata Niedźwiedź i jego przeuroczy syn zdradzą Wam na niego receptę: *...naprawdę najlepsza jest dopiero przytulenie się mocno do kogoś.*

Książka *Proszę mnie przytulić* to mistrzowski duet autora Przemysława Wechterowicza i ilustratorki Emilii Dziubak. Wydana została w 2013 roku przez Agencję Edytorską EZOP, wielokrotnie była wznawiana w kolejnych latach.

O dobroczynnym wpływie przytulania wie z pewnością każdy rodzic. Jeśli jednak któremuś z nich zdarzyło się o nim zapomnieć, to z pewnością ta pozycja mu o tym przypomni. Na bazie kojącego dotyku kształtuje się i wzrasta wzajemna miłość. Wzmacniają się i cementują więzi. *Dotyk działa antystresowo, powoduje wydzielanie w mózgu hormonu wzrostu GH i endorfin – substancji chemicznych, które powodują przyspieszenie rozwoju i niwelują skutki stresu* (www.dziecisawazne.pl). Powyższe teorie to już nie tylko intuicyjne oczywistości, ale prawdy poparte konkretnymi wynikami badań.

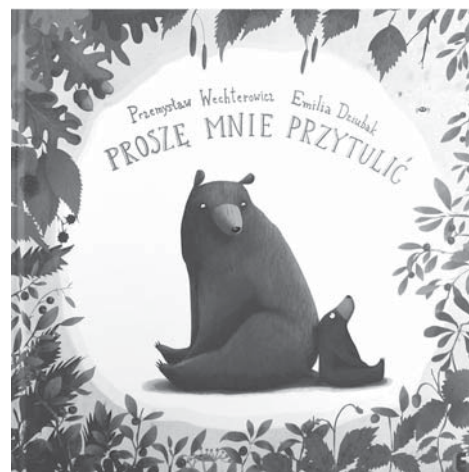
To wszystko potwierdzają także przygody Taty Niedźwiedzia i jego synka. Bohaterowie książki wędrują wspólnie przez las i przytulają napotkane zwierzęta. Niektóre z nich na zaproponowany gest odpowiadają ochoczo, inne są zaskoczone, a jeszcze inne wręcz

przestraszone. Jednak każde z nich po wzajemnym, wspólnym uścisku czuje się szczęśliwsze.

Nie zdradzamy zakończenia, zachęcamy do wypożyczenia, przeczytania i sprawdzenia na sobie „potęgę przytulasa”.

Proszę mnie przytulić to prosta historia, zobrazowana wspaniałymi ilustracjami z jasnym przekazem. Opowiedziana w ujmujący, czuły i zabawny sposób. Głosząca ważne życiowe prawdy o tym, jak ważne są relacje, bliskość, uczucia. Tak bardzo oczywiste, że każdy rodzic i dziecko powinno je znać. Książka zawiera przekaz – przytulanie ma moc!

Dorota Bojczko

Wechterowicz P., *Proszę mnie przytulić*, Warszawa: Agencja Edytorska „Ezop”, 2013.

Miesiąc Języka Ojczystego

W 1999 r. UNESCO ustanowiło 21 lutego Międzynarodowym Dniem Języka Ojczystego, nawiązując do wydarzeń, które miały miejsce w tym dniu w 1952 r. na Uniwersytecie w Dhace w Bangladeszu. Wtedy podczas demonstracji, w której domagano się m.in. nadania językowi bengalskiemu statusu języka urzędowego, zginęło pięciu studentów. Po latach język bengalski stał się językiem państwowym, a na terenie Uniwersytetu postawiono pomnik dla upamiętnienia ofiar, zwany Pomnikiem Męczenników. 21 lutego stał się symbolem wszystkich ludzi walczących o prawo do używania języka ojczystego.

W dniach 21 lutego – 21 marca br. Wydział Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego po raz kolejny organizuje w Krakowie Miesiąc Języka Ojczystego, inicjatywę mającą na celu

zwrócenie uwagi na bogactwo językowe ojczystej mowy, popularyzację poprawności językowej i dbałość o polszczyznę. W jego ramach odbędzie się szereg wydarzeń zwracających uwagę na dziedzictwo intelektualne, piśmiennicze i kulturalne. Biblioteka Kraków wzorem ubiegłego roku weźmie udział w realizacji tego projektu. Szczegółowe informacje dostępne będą na stronie internetowej www.biblioteka.krakow.pl

Anna Grychowska

Kraków Jana Zawiejskiego

Do 22 kwietnia w Kamienicy Hipolitów można obejrzeć wystawę *Myślenie miastem. Architektura Jana Zawiejskiego*. To pierwsza ekspozycja poświęcona jednemu z najważniejszych krakowskich architektów przełomu XIX i XX wieku. To on był autorem projektu Teatru Miejskiego (od 1909 r. Teatr im. Juliusza Słowackiego) przy pl. Św. Ducha 1, zatwierdzonego w 1890 r., a zrealizowanego w latach 1891–1893. Od 1900 do 1914 r. był architektem miejskim i profesorem Krakowskiej Szkoły Przemysłowej. Zaprojektował m.in. gmach Akademii Handlowej przy ulicy Kapucyńskiej 2 (róg ul. Straszewskiego 30), kamienicę, w której mieszkał, nazywaną *Jasnym Domem* przy ulicy Biskupiej 2 (róg Łobzowskiej 28) czy Stary Dom Zdrojowy w Krynicy. Kierował

również przebudową pałaca Wielopolskich – siedziby krakowskiego magistratu. Projektował kamienice czynszowe, wille i gmachy publiczne o różnym przeznaczeniu. Brał udział w konkursach architektonicznych krajowych i międzynarodowych.

Zmarł w 1922 r., pochowany został na Cmentarzu Rakowickim. Po jego śmierci w westybulu teatru odsłonięto pamiątkową tablicę. Zainteresowanych pogłębieniem wiedzy o życiu i twórczości Zawiejskiego informuję, że w Filii nr 3, 21, 53 Biblioteki Kraków można wypożyczyć książkę prof. Jacka Purchli *Teatr i jego architekt*. Zachęcam do obejrzenia ekspozycji!

Kamienica Hipolitów, pl. Mariacki 3

Joanna Muniak

Wystawa Nowa Huta. Archeologia, ludzie, epoka

Biblioteka Kraków zaprasza na wystawę *Nowa Huta. Archeologia, ludzie, epoka*. Prezentowana w filiach bibliotecznych ekspozycja udostępniona została dzięki uprzejmości Muzeum Archeologicznego w Krakowie. Składa się z dwunastu plansz, na których umieszczono archiwalne zdjęcia, dokumenty i wycinki z gazet z okresu budowy kombinatu i dzielnicy Nowa Huta. Autorem większości zdjęć jest nieżyjący już archeolog-fotograf Roman Zajęc, natomiast autorami wystawy są: Janusz Bober – scenariusz i Anna Piwowarczyk – opracowanie plastyczne. Przedstawione na wystawie fotografie i uzupełniające je wycinki prasowe oraz służbowa korespondencja wprowadzają w trudne czasy lat 1950–1989, które większość z nas zna jedynie z filmów i książek.

Zapraszamy w lutym do Filii nr 7 przy al. Pokoju 33, w marcu do Filii nr 48 w os. Bohaterów Września 26,

w kwietniu do Filii nr 49 w os. Tysiąclecia 42, w maju do Filii nr 3 przy pl. Jana Nowaka-Jeziorańskiego 3 i w czerwcu do Filii nr 56 w os. Zgody 7. W godzinach pracy tych bibliotek każdy z Państwa będzie mógł poznać historię przeszłych lat, znanych z autopsji tylko najstarszemu pokoleniu. Wystawa wpisuje się w tegoroczne obchody jubileuszu 70-lecia Nowej Huty.

Małgorzata
Czerwiec-Dzierżymirska

40 lat listy UNESCO

Zaczął się w Krakowie... głosi tytuł wystawy fotografii Jacka Balcewicza, którą można obejrzeć do końca lutego br. w Filii nr 3 Biblioteki Kraków przy Placu Jana Nowaka-Jeziorańskiego 3. Na ekspozycji zaprezentowano 25 fotografii z różnych

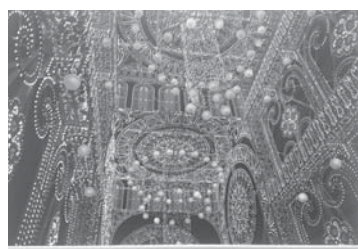
scen fotografowania pielęgnuje od 11. roku życia. Ma w swoim dorobku zdjęcia do kalendarzy, reklam, okładki do miesięczników i książki *Żydowski Kraków. Przewodnik po zabytkach i miejscach pamięci*. Od ponad 30 lat mieszka na krakowskim Kazimierzu, które-

miast naszego kontynentu, w tym też z Krakowa – Szopka Krakowska oraz Sukiennice. Pierwsza lista światowego dziedzictwa UNESCO, ogłoszona w 1978 roku, liczyła 12 pozycji, dzisiaj na tej liście są 1092 obiekty ze 167 państw, w tym 15 z Polski. 29 listopada 2018 r. podczas 13. sesji Międzypaństwowego Komitetu ds. Ochrony Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego w Port

Louis na Mauritusie zdecydowano, że tradycja budowy krakowskich szoppek trafi na Reprezentatywną Listę

Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego UNESCO. To pierwszy taki wpis dotyczący niematerialnego dziedzictwa z Polski. Dotychczas na liście UNESCO znalazło się ich około 400.

Sfotografowane są różne obiekty, zamki, budowle sakralne i świeckie, polichromie, kopalnie, parki, ogrody, fabryki w świetle dziennym lub nocnym, kadry symetryczne i po przekątnej, dynamiczne i barwne.

Zdjęcia związane są z licznymi podróżami autora, który jest dziennikarzem, publicystą i fotografikiem miesięcznika *Kraków*. Sprawa zabytków jest dla niego ważna. Od wielu lat jako radny piastuje stanowisko Przewodniczącego Komisji ds. Ochrony Zabytków i Środowiska Rady Dzielnicy I. Pa-

mu poświęcił dwie pierwsze wystawy.

Od kilku lat fascynują go metropolie. Dużo zdjęć na wspomnianej wystawie zostało zrobionych w Niemczech, zwłaszcza w Berlinie: Berliner Dom – Katedra Protestancka, Falkenberg – miasto ogród, Alfeld FAGUS Fabryka Obuwia proj. Waltera Gropiusa, ale też innych zakątkach: Bayreuth – Opera Margrabiów, Eisenach – Zamek Wartburg, Dessau – druga siedziba BAUHAUSU, Dessau-Wörlitz – ogrody w stylu angielskim, Essen – Kopalnia Rammelsberg, Goslar – Kopalnia Rammelsberg, Quedlinburg – Sza-chulcowa zabudowa starego miasta. Austria reprezentowana jest przez Musikverein w Wiedniu, Francja przez Katedrę Notre-Dame w Strasburgu, Włochy przez Katedrę Santa Maria del Fiore we Florencji, a Węgry – przez Gmach Parlamentu w Budapeszcie. Są też obrazy z bardziej egzotycznych rejonów, jak np. Arabia Saudyjska – Stare miasto w Jeddah, a nawet z Chin – dwa czarne fabędzie komponujące się w motyw serca, to najbardziej romantyczne zdjęcie z Ogrodów Botanicznych w Singapurze. Serdecznie zapraszam na niezwykłą wystawę, która dostarczy wielu estetycznych przeżyć i emocji.

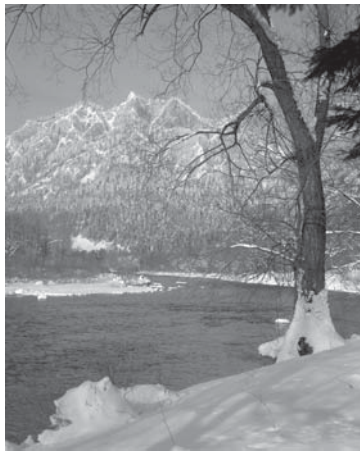
Barbara Zajączkowska

Styczeń mrozi – lipiec skwarem grozi, czyli skąd się wzięły nazwy miesięcy

foto: Michał Grychowski

Pierwszy miesiąc roku – styczeń i już pojawia się problematyczny wybór: czy w jego nazwie chodzi o „stykanie się” starego i nowego roku, czy też o zbieranie drewna na opał, czyli tyczek. Dawnemu tenże miesiąc zwano również tyczniem. Z lutym sprawa wydaje się pozornie prosta: słowo to w staropolszczyźnie oznaczało srogi, mroźny. Tylko, czy ktoś z nas pamięta, jak wyglądała naprawdę sroga i mroźna zima? Marzec to miesiąc poświęcony Marsowi, rzymskiemu bogowi wojny. Robimy marsowe miny, ponieważ w marcu jak w garncu... lub może oglądamy planetę Mars, bo to w tym czasie najlepiej ją widać na nieboskłonie? Kwiecień kwieci, czyli ozdabia ziemię pierwszymi, tak wyczekiwany przez nas kwiatami. Ale, ale... nie do końca jest tak, jak byśmy myśleli: zwany był łąkwiatem lub zwodzikiwiatem przez to, że zwodził pierwszymi ciepłymi dniami, dawał nadzieję na coś więcej. W piątym miesiącu roku znów do kalendarza wkraczają starożytni Rzymianie ze swymi wierzeniami. Tym razem w towarzystwie potężnej bogini Mai, matki-ziemi, a że słowo majus m.in. znaczyć może również: pełen radości i miły, to mają okrzyknięto przez nieuwagę miesiącem zakochanych. Wszyscy wiemy: nazwa czerwiec pochodzi od czerwi, czyli larw. W tym miejscu warto zwrócić uwagę na motyw rodzimy, czyli przypadek larwy czerwca polskiego. Kiedyś, w tym okresie zbierano jego poczwarki i po gruntownym wysuszeniu przebarbiano na purpurowy barwnik służący do farbowania tkanin. Nawiasem mówiąc już w XV w. stanowił on czołowy polski towar eksportowy na rynki europejskie. Kolejny miesiąc należy do kwitnących lip. Któż z nas w upalne wieczory nie upaja się ich aromatem i tylko pracowite pszczoły w tym czasie zbierały przezornie ich nektar, by przerobić go na smakowity miodek, w sam raz na zimowe wieczory. Zanim

współcześnie, w okresie żniw na pola wjechały ogromne maszyny, zboża ścinano przy pomocy sierpa. W czasach, kiedy nowoczesność wkroczyła w najodleglejsze zakątki globu, na szczęście nasz siermiężny sierpień pozostał sierpiem, a nie na przykład kombajnem. W kolejnym miesiącu w lasach i na kartkach kalendarzy zakwitły fioletowe wrzosi, nieśmiało sygnalizując nadejście złotej, polskiej jesieni. Kiedy już wrześnie słońce wysuszyło słomę z lnu i konopi, nastawała pora, by przystąpić do jej obróbki, a następnie tkania płótna. Z resztek suchych łodyg powstawały suche jak wiór paździerz, które dały nazwę kolejnego miesiąca. Pochodzenia nazwy listopad nie trzeba nikomu wyjaśniać. Kończy on tak, jak ludowe porzekadło rzece: *W listopadzie goło w sadzie*. Dobrze! Śmiejmy do ostatniego miesiąca roku, czyli grudnia. Po raz pierwszy po długiej przerwie, po upływie wielu miesięcy, przynajmniej teoretycznie, powinna zamarznąć ziemia, zamieniając zaorane skiby w twarde grudy, które zostaną przykryte śnieżnym puchem, obiecując magiczne, białe Boże Narodzenie. I znów pozostaje oczekiwanie na zeknięcie Starego z Nowym Rokiem.

Anna Grychowska

Podróże niekoniecznie biblioteczne

Klasztor w sercu Litwy

Widok na klasztor Kamedułów w Pożajściu k. Kowna

Jeżeli odwiedzić kiedyś Kowno, koniecznie zajrzyjcie do największego na Litwie zespołu klasztornego w Pożajściu, należącego niegdyś do zakonu Kamedułów. Historia tego miejsca rozpoczyna się w 1660 roku, kiedy to potężny magnat, Wielki Kanclerz Litewski Krzysztof Zygmunt Pac podjął decyzję o ufundowaniu świątyni, zabudowań klasztornych i folwarcznych oraz domu gościnnego dla tego konwentu. Obiekt został zbudowany na wzgórzu noszącym nazwę Mons Pacis (Góra Pokoju). Skojarzenie z nazwiskiem fundatora nasuwa się samo i nie jest ono przypadkowe. U stóp wzgórza malowniczo i pozornie leniwie wiję się Niemen, parę kilometrów dalej zamieniając się w sztuczny zalew zwany Jezioro Kowieńskim, stanowiący miejsce wypoczynku miejscowej ludności.

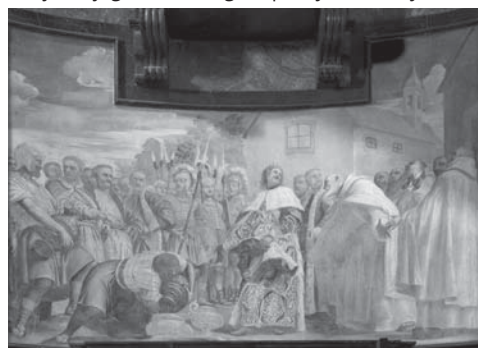
Zespół klasztorny w swoim założeniu miał być świadectwem ziemskiej potęgi rodu Paców, a także ich pośmiertnym mauzoleum. Do dziś powszechny podziw budzi kościół klasztorny pod wezwaniem Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny, budowany na planie sześcioboku, zwieńczony kopułą wspartą na smukłych kolumnach, wewnątrz ozdobiony cennymi stiukami i freskami, obłożony szlachetnym marmurem, niezwykle dzieło baroku włoskiego na Litwie. Zaprojektowane mauzoleum rodowe nigdy nie zostało zrealizowane. Fundator pochowany został zgodnie ze swoim życzeniem pod progiem kościoła, tak by wierni zdążający na modły przechodzili przez miejsce jego wiecznego spoczynku.

Kościół otaczają dawne zabudowania klasztorne. Niegdyś mieściły się tam cele mnichów, szpital, apteka, refektarz. Po Powstaniu Listopadowym klasztor uległ kasacji, budynki zaś zostały przekazane w użytkowanie cerkwi prawosławnej. Foresteria, dająca przez wieki schronienie pielgrzymom, w czasach I wojny światowej zamieniła się w szpital wojskowy, następnie była pensjonatem dla dziewcząt, by w czasach radzieckich zamienić się w archiwum i szpital psychiatryczny. W latach 60. w zespole klasztornym utworzono filię kowieńskiego Muzeum Sztuki z galerią malarstwa i rzeźby. Kiedyś, za kościołem, w wielkim sadzie połączonym z ogrodem mieściło się eremitorium liczące 24 pustelnicze domki, z których do dziś przetrwały tylko 3. Zajmowane są obecnie przez siostry Kazimierzanki, współwłaścicielki obiektu, na którym gospodarzą wraz z Muzeum Sztuki. W dawnej foresterii działa obecnie hotel. W żadnym przypadku nie można zrezygnować ze spaceru wokół klasztornych murów. Nie bacząc na starożytne i nowożytne przestrogi, zakazujące wchodzenia w różne miejsca, udajmy się lipową aleją w kierunku bramy wyjściowej. Do przejścia mamy jeszcze tylko niecały kilometr i już z jednej strony otacza nas groźna kipiela wód Niemna, a tuż obok podziwiamy wspaniałe, majestatyczne panoramy klasztoru. Czyżby Eliza Orzeszkowa rzuciła na nas czar?

Pożajście to niezwykle miejsce. Swoje ślady zostawił tu dumny i możny ród Paców, spokrewniony w swoim

mniemaniu z patrycjuszowską rodziną Pazzich z Florencji, Kameduli – zakon o surowej regule, cerkiew prawosławna, władza radziecka, Muzeum Sztuki i zakon siostr litewskich im. św. Kazimierza. Miejsce nad Niemnem, które trzeba odwiedzić.

Tekst: Anna Grychowska
Zdjęcia: Michał Grychowski

Fresk Michelangelo Palloniego „Św. Romuald z Kazimierzem Odnowicielem w Cluny”

Kalendarium krakowskie

5.02.1939 – we Lwowie urodził się Kazimierz Trafas (zm. 3.11.2004 w Krakowie) – geograf i kartograf. Specjalizował się w interpretacji zdjęć lotniczych. Prowadził m.in. badania zmian koryta Wisły między Krakowem a ujściem Raby i w tej tematyce się doktoryzował. Zajmował się też opracowywaniem, redakcją i przygotowaniem do druku atlasów regionalnych Polski południowej. Ich wydanie uznawane jest za powstanie krakowskiej szkoły kartograficznej i zapoczątkowało nową serię atlasów regionalnych. Był inicjatorem wydania i redaktorem *Atlasu Tatrzańskiego Parku Narodowego* – pierwszego w Polsce i jednego z pierwszych w świecie atlasów obszarów chronionych oraz *Atlasu miasta Krakowa*, który był pierwszym pełnym atlasem polskiego miasta, porównywanym z klasycznymi atlasami Monachium, Paryża i Londynu. W latach 1990–2003 pracował równolegle w Urzędzie Miasta Krakowa. Kierowany przez niego zespół opracował projekt podziału Krakowa na 18 dzielnic, przyjęty w 1991 r. Zajmował się też rewitalizacją starych dzielnic miasta. Przynano mu m.in.: Złoty Krzyż Zasługi, Złotą Odznakę Polskiego Towarzystwa Geograficznego, odznakę Za Zasługi dla Ziemi Krakowskiej, Medal Miasta Kazimierza oraz Srebrny Medal Kraków 2000.

6.02.1909 – w Krakowie urodził się Stanisław Sierotwiński (zm. 23.07.1975) – historyk literatury, bibliolog, profesor krakowskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej. Jego zainteresowania historycznoliterackie skupiały się głównie na poezji ludowej Tatr i Podhala oraz związkach pisarzy polskich z Podhalem. Przez wiele lat pracował jako bibliotekarz. Po II wojnie światowej zajmował się zabezpieczaniem porzuconych i ocalałych księgozbiorów. Najbardziej interesowała go bibliografia. Zagadnienia bibliografii i bibliotekarstwa upowszechniał w licznych pracach i artykułach, publikowanych m.in. w *Życiu Nauki*

i *Przeglądzie Bibliotecznym*. Przez wiele lat współpracował z *Polskim Słownikiem Biograficznym*. Opublikował ponadto szereg haseł w *Słowniku pracowników książki polskiej*, a także w *Encyklopedii wiedzy o prasie*. Był współinicjatorem i współredaktorem *Kalendarza Bibliotekarza* oraz *Informatora Bibliotekarza*. Dla studentów i nauczycieli opracował pionierski na polskim terenie *Słownik terminów literackich*.

7.02.1909 – w Warszawie urodziła się Anna Świrszczyńska (zm. 30.09.1984 w Krakowie) – poetka, dramatopisarka. Po wojnie przeniosła się do Krakowa, gdzie mieszkała do końca życia. Współpracowała z kilkoma pismami literackimi oraz z Polskim Radiem. Przez kilka lat pracowała jako kierownik literacki Państwowego Teatru Młodego Widza w Krakowie. Opublikowała m.in. zbiory wierszy: *Wiatr, Jestem baba, Szczęśliwa jak psi ogon* oraz powieść z życia dawnych Słowian *Arkona*, a także dramat oparty na motywach antycznych *Orfeusz*. Ponadto pisała farsy, libretta operowe oraz liczne utwory dla dzieci. Była laureatką Nagrody Prezesa Rady Ministrów za twórczość dla dzieci (1973) i Nagrody Miasta Krakowa (1976).

7.02.1949 – w Krakowie urodził się Stanisław Komornicki (zm. 19.10.2016) – chemik, profesor nauk chemicznych. Studiował na Uniwersytecie Jagiellońskim, po studiach związał życie zawodowe z Akademią Górniczo-Hutniczą, uzyskując tytuł profesora zwyczajnego nauk chemicznych. Pełnił funkcję prodziekana, a następnie dziekana Wydziału Inżynierii Materiałowej i Ceramiki. Był autorem ok. 80 prac naukowych, jednego patentu, licznych opracowań dla przemysłu i Komitetu Badań Naukowych oraz wystąpień konferencyjnych.

11.02.1909 – urodził się Bronisław Heyduk (zm. 15.11.1984) – pisarz, malarz obrazów o tematyce przyrodniczej. Autor cyklu powieści historycznych, przedstawiających

dzieje Polski w XVII i XVIII w., a także *Legend i opowieści o Krakowie*. Jego obrazy znajdują się m.in. w Muzeum Narodowym w Krakowie.

15.02.1969 – w Krakowie zmarł Witold Rzegociński (ur. 1883) – malarz, witrażysta, medalier i grafik. Wykładał w Państwowej Szkole Przemysłowej oraz w Państwowej Szkole Sztuk Zdobniczych i Przemysłu Artystycznego w Krakowie. Zawodowo związał się z krakowską Akademią Sztuk Pięknych, gdzie wykładał anatomię plastyczną i perspektywę. Jego twórczość to głównie pejzaże oraz portrety i sceny rodzajowe osadzone w realiach podkrakowskiej wsi. Projektował też witraże i medale. Część jego dorobku artystycznego znajduje się w Muzeum Narodowym w Krakowie. Został odznaczony srebrnym i brązowym medalem Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie oraz brązowym medalem za 50-letnią pracę w krakowskim oddziale Związku Polskich Artystów Plastyków.

15.02.1979 – w Stanach Zjednoczonych zmarł Zbigniew Seifert (ur. 7.06.1946 w Krakowie) – skrzypek jazzowy, zafascynowany muzyką Johna Coltrane'a. Początkowo grał na saksofonie altowym, który porzucił na rzecz skrzypiec. Zdobył uznanie środowiska skupionego wokół krakowskiego klubu Helicon. W czasie studiów założył własny kwartet i rozpoczął współpracę z Tomaszem Stańką. Był jednym z najbardziej oryginalnych i najważniejszych polskich muzyków jazzowych, docenianym na scenach międzynarodowych. Doskonale zapowiadającą się wielką światową karierę gwałtownie przerwała choroba. W 2009 r. ukazała się biografia artysty *Man of the Light: życie i twórczość Zbigniewa Seiferta*, autorstwa Anety Norek.

opracowanie: Małgorzata Kosmała

Rok 2019 w Krakowie

Kraków – miasto tętniące życiem niezależnie od pory roku. U nas nie można się nudzić, a ogrom atrakcji, jakie licznie odwiedzającym turystom i rdzennym krakowianom oferuje miasto sprawia, że niejednokrotnie mamy trudny wybór: czy zobaczyć to, co nowe, czy to, co nas ciekawi, czy też to, co chce się zobaczyć koniecznie.

Za nami styczeń. Miasto zapraszało na noworoczne koncerty w Filharmonii i w krakowskich kościołach, a charytatywnym koncertom muzycznym przyświecała Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy. W lutym czekać nas będzie Międzynarodowy Festiwal Piosenki Żeglarskiej Shanties 2019, największe tego typu wydarzenie w Europie, z udziałem gwiazd szant i piosenki żeglarskiej. Marzec słynie z Krakowskich Reminiscencji Teatralnych – najstarszego w Polsce festiwalu teatralnego o międzynarodowym charakterze. W kwietniu spotykamy się na Emausie, na corocznym odpuszcie odbywającym się w drugi dzień Świąt Wielkanocnych przy klasztorze sióstr Norbertanek. Przy kościele św. Benedykta w poświęcony wtorek czas na Święto Rękawki. Te obie tradycje wielkanocne to część kultury i historii miasta. Jak zwykle dwa tygodnie przed świętami zarówno wielkanocnymi, jak i bożonarodzeniowymi, na Rynku Głównym pojawiają się kramy i stragany, które przyciągają turystów i mieszkańców miasta. Kiermaszom towarzyszą świąteczne koncerty.

Miłośników muzyki organowej Kraków zaprasza do kościołów, by przybliżyć polskiej publiczności bogactwo dawnej i współczesnej muzyki organowej.

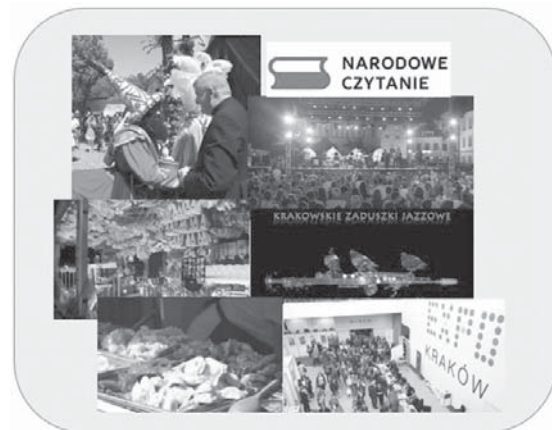
Festiwal Pierogów na Małym Rynku to impreza organizowana przez Krakowską Kongregację Kupiecką i Krakowskie Biuro Festiwalowe od 2003 roku. Wydarzenie gromadzi tłumy krakowian i turystów, a całemu przedsięwzięciu, w ramach wydarzenia *Cudowna moc bukietów*, towarzyszą pokazy florystyczne, a także konkurs na najpiękniejszy bukiet zielny. Na posiadaczy i miłośników czterech kółek czekają Wiosenne Targi Motoryzacyjne. Był Festiwal Pierogowy, może więc być Międzynarodowy Festiwal Zupy. Tak, proszę Państwa. Plac Nowy na Kazimierzu zaprasza w maju na konkurs zup i ich degustację. Oczywiście, najbardziej kolorowym i głośnym świętem są Juwenalia, czyli przygotowany przez studentów festiwal kultury, muzyki i rozrywki.

Pasjonatów dobrego kina Kraków zaprasza w maju na Festiwal Filmowy i niezwykle spotkania z muzyką cerkiewną. W czerwcu warto zarezerwować czas, by wziąć udział na krakowskim Kazimierzu w święcie żydowskiej muzyki, filmu, tańca, literatury. Lajkonikowe harce, krakowskie wianki ubarwione sztucznymi ogniami, pokazem światła laserowych, parada smoków – to wydarzenia, na których obecność jest obowiązkowa!

Lipiec i sierpień kuszą turystów Międzynarodowym Festiwalem Teatrów Ulicznych, Festiwalem Muzyki Tradycyjnej Rozstaje, Tynieckimi Recitalami Organowymi, a zabytkowe dziedzińce i kościoły rozbrzmiewają muzyką od średniowiecza po współczesność. Festiwal Tańców Dworskich *Cracovia Danza* to unikatowe wydarzenie na kulturalnej mapie Krakowa, które niewątpliwie warto zobaczyć.

Wrzesień po raz kolejny rozpoczyna ogólnopolska akcja Narodowego Czytania wybitnych polskich dzieł literackich, do którego bardzo aktywnie włącza się Biblioteka Kraków. Miłośnicy Współczesnej Muzyki Kameralnej znajdują również coś dla siebie, a spod Barbakanu wyrusza najliczniejszy, najbardziej kolorowy jamniczy pochód na świecie.

Międzynarodowy Festiwal Muzyki Dawnej to październikowe wydarzenie w Krakowie, podczas którego można się przekonać, że stare instrumenty mają niezwykle brzmienie i swoją duszę. Na miłośników książek czekają Międzynarodowe Targi Książki – święto literatury, którego nie można przegapić. Cztery dni wspaniałych spotkań z autorami, ekspertami i czytelnikami, dyskusje o pisarskich niuansach, wystawy oraz projekcje filmów. Do zobaczenia w październiku w EXPO Kraków! Jesienna aura często wprawia nas w zadumę. Krakowskie Zadaszki Jazzowe przywołują jesienny listopad. Kra-

ków tętni życiem także zimą. To właśnie w grudniu możemy cieszyć oczy niezwykle szopkami, a Rynek zaprasza na targi różnaitości, czyli Targi Bożonarodzeniowe. Wielką atrakcją miasta są Krakowskie Noce, na którą składają się m.in.: Noc Muzeów (maj), Noc Teatrów (czerwiec), Noc Jazzu (lipiec), Noc Cracovia Sacra (sierpień), podczas których nie brakuje atrakcji.

Oczywiście, w Bibliotece Kraków znajdziecie Państwo także wiele ciekawych propozycji, również dla siebie, bo *krakowskie klimaty przyciągają jak magnes wszystkich, którzy chcą je odkryć, żeby później wiele razy tu wracać po kolejną dawkę emocji i wzruszeń.*

Na stronie www.biblioteka.krakow.pl prezentowana jest oferta Biblioteki Kraków. Warto również sięgnąć po przewodnik Bogusława Michalca, wydany przez Wydawnictwo Pascal, na podstawie którego sporządziłam ten przegląd krakowskich wydarzeń.

Małgorzata
Czerwiec-Dzierżymirska

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA

OFERTA BIBLIOTEK A DOSTĘPNOŚĆ ODBIORU KULTURY

Bibliteka Kraków 28 stycznia 2019

**Sala Miedziana, Muzeum Historyczne Krakowa,
Pałac Pod Krzysztofory**

PROGRAM

8:30–9:30 Rejestracja uczestników

9:30–10.00 Uroczyste otwarcie konferencji

Prezydent Miasta Krakowa prof. Jacek Majchrowski
Dyrektor Biblioteki Kraków dr Stanisław Dziedzic
Dyrektor Biblioteki Narodowej dr Tomasz Makowski

10:00–12:00 Blok tematyczny: Zbiory, usługi oraz infrastruktura bibliotek dla specjalnych grup użytkowników

Moderatorzy: dr hab. prof. UP Jolanta Baran i dr Tomasz Makowski

10:00 – „Bariery architektoniczne i społeczne w dostępie do dóbr kultury”

dr hab. prof. UP Jolanta Baran – Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie

10:20 – „Wybrane programy rządowe dedykowane bibliotekom”

Ryszard Skrzypczak – Zastępca Dyrektora ds. organizacyjnych i finansowych Instytutu Książki

10:40 – „Działania aktywizujące i integrujące społecznie różne grupy niepełnosprawnych mieszkańców Krakowa, realizowane przez Urząd Miasta Krakowa”

Bogdan Dąsal – Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. Osób Niepełnosprawnych

10:50 – „Mediateki i biblioteki Tbilisi”

Ninia Matcharashvili – Wielofunkcyjne Biblioteki gminy Tbilisi

11:00 – „Biblioteka publiczna Opatiji – nisza dla wszystkich potrzebujących”

Martina Juraga – Biblioteka Miejska Opatiji

11:10 – „Promocja czeskich bibliotek”

Lenka Prucková – Biblioteka miasta Olomuniec

11:20 – „Świętowanie różnic i różnorodności w bibliotekach miasta Edynburga”

Cleopatra Jones – Rada Miasta Edynburga

11:30 – „Działalność społeczna w Bibliotece Miejskiej Bratysławy. Pies asystujący podczas treningu”

Barbora Bieliková, Veronika Farbova – Biblioteka Publiczna Bratysławy

11:40 – „Sensoteka – pierwszy ukraiński projekt biblioteki inkluzywnej”

Anastasiia Nechyporenko – Urząd Miasta Lwowa

11:50 – „Włączająca rola biblioteki publicznej i jej pracowników”

Izabela Ronkiewicz-Bragiel, Paulina Knapik – Biblioteka Kraków

12:00 – 12:45 przerwa na kawę

12:45 – 14.25 Blok tematyczny: Nowoczesne technologie i narzędzia wspomagające dostęp do kultury specjalnym grupom użytkowników

Moderatorzy: prof. dr hab. Zdzisław Pietrzyk i dr Magdalena Świągost

12:45 – „Osoba z dysfunkcją wzroku w przestrzeni bibliotecznej – potrzeby i oczekiwania a szanse realizacji”

dr Magdalena Świągost – Uniwersytet Jagielloński

13:05 – „Biblioteka bez barier”

dr Tomasz Makowski – Biblioteka Narodowa

13:25 – „Od skryptorium do wirtualnej czytelnicy”

prof. dr hab. Zdzisław Pietrzyk – Biblioteka Jagiellońska

13:40 – „Socjalizacja informacyjna czytelników o specjalnych potrzebach w nowoczesnej bibliotece (z doświadczenia publicznych bibliotek Kijowa)”

Serhii Anzhyiak – Urząd Miasta Kijowa

13:55 – „Digitalizacja i małe biblioteki specjalne: przykład Stadtbibliothek Nürnberg”

dr Christine Sauer – Biblioteka Miejska w Norymberdze

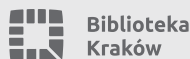
14:10 – „Mapowanie przeszłości – wspólne budowanie teraźniejszości, inicjacje cyfryzacji w Metropolitalnej Ervina Szabó”

Ágnes Kerékgyártó – Biblioteka Metropolitalna Ervina Szabó w Budapeszcie

14:25 – 15:00 dyskusja

Organizator: Biblioteka Kraków
Gmina Kraków

Partner: Muzeum Historyczne Miasta Krakowa

Poezja

Pani Lola, czyli Bronisław Maj

Bronisław Maj urodził się 19 listopada 1953 r. w Łodzi. Tam ukończył XV Liceum Ogólnokształcące. W 1972 r. przeniósł się na stałe do Krakowa, studiował filologię polską na Uniwersytecie Jagiellońskim. W 1977 r. wraz z grupą kolegów ze studiów, m.in. Jerzym Zoniem, Adolfem Weltchkiem i Bogdanem Rudnickim założył Teatr KTO. Działalność teatru zainicjował słynny spektakl *Ogród rozkoszy*, a Bronisław Maj zagrał w nim i był współautorem scenariusza. Od 1979 r. pracuje w Katedrze Historii Literatury Polskiej XX wieku na Wydziale Polonistyki UJ. W 1988 r. uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych. Specjalizuje się w polskiej poezji – od lat okupacji do współczesności.

W 1992 r. wydał monografię poezji autora, który zginął w powstaniu warszawskim *Biały chłopiec. O poezji Tadeusza Gajcego*. Pięć lat później opublikował zbiór felietonów – *Kronika wydarzeń artystycznych, kulturalnych, towarzyskich i innych*, ukazujących się w *Rzeczypospolitej i Gazecie Wyborczej*. W 1981 r. kierował działem kultury w dwutygodniku *Student*. W czasie stanu wojennego był objęty zakazem druku. Działalność w podziemiu wydawniczym m.in. w redakcji *Arki*. W 1983 r. założył i objął funkcję redaktora naczelnego niezależnego pisma mówionego *NaGłos*. Autorskie teksty publikował najczęściej w *Tygodniku Powszechnym*, *Więzi*, *Znaku*. Tworzył teksty piosenek, m.in. dla Grzegorza Turnaua (np. *Sancho, Na połowie czasu*) oraz do muzyki Zygmunta Koniecznego, Andrzeja Żaryckiego, Stanisława Radwana, Jana Kantego Pawluśkiewicza. Pisał również dla teatru i opery. W 2002 r. za scenariusz do filmu *Angelus* otrzymał nominację do Polskiej Nagrody Filmowej Orzeł. Sporadycznie grywał jako aktor w filmie i na deskach teatru. Zapamiętany został jednak przez niepowtarzalną kreację Pani Loli w programie kabaretowym *Pisarze pióra*. Postać Pani Loli to właściwie Karolina Surówka, legendarna szatniarka Domu Literatów przy ul. Krupniczej 22, którego poeta był mieszkańcem. W niebieskim chałacie, czerwonej chustce na głowie, z reklamówką Bronisław Maj/Pani Lola błyskotliwie cytuje wielkie dzieła, przytacza życiorysy pisarzy, którzy to się w Pani Loli kochali. Każdy występ kończył się zdaniem: *Ale ze wszystkich poetów to ja się najwięcej w panu Maju kochałam*.

W 1970 r. debiutował jako poeta w miesięczniku *Poezja*. Na łamach *Gazety Wyborczej*, w trakcie rozmowy z Witoldem Beresiem i Jerzym Skoczylasem, przyznał, że *nie czuł się w poezji jak zawodowiec*. Mimo to udało mu się wydać kilkanaście książek poetyckich,

foto: Krzysztof Lis

m.in.: *Wiersze* (1980), *Taka wolność. Wiersze z lat 1971–1975* (1981), *Wspólne powietrze* (1981), *Album rodzinny* (1986), *Zagłada Świętego Miasta* (1986), *Zmęczenie* (1986), *Światło* (1994), *Elegie, treny, sny* (2003), *Gołębia, Krupnicza, Bracka* (2007), *Bronisław Maj. Antologia* (2013). We wspomnianej wyżej rozmowie mówi: ... *Utrzymując się z pióra, uprawiałem wszystkie gatunki literatury, wyjąwszy epopeję. Pisałem scenariusze teatralne i filmowe, felietony, artykuły krytyczne, piosenki, teksty kabaretowe. Natomiast nigdy nie byłem w stanie napisać na zamówienie wiersza. Wiersz jest darem, który przychodzi, nadal nie wiem od kogo. Ja go tylko zapisuję*.

W lutym 2016 r. został przesłuchany przez policję w związku z zawiadomieniem do prokuratury o możliwości uczuć religijnych przez autorów (Bronisława Maję i Jerzego Zonia) przedstawienia – *Neomonachomachia*, inspirowanej na *Monochomachi* I. Krasickiego i w mniejszym stopniu *Konradzie Wallenrodzie* A. Mickiewicza. Dochodzenie w tej sprawie w ironiczny sposób skomentował Jerzy Vetulani: *Mickiewicz, Krasicki i Maj obrazili uczucia religijne Reduty. Dwóch pierwszych dosięgnął gniew boży, Maj odpowie przed prokuratorem*. Kilka miesięcy później prokuratura umorzyła śledztwo.

Bronisław Maj jest poetą metafizycznym. Jak zauważył w książce *Mój Znak Jerzy Illg: Maj to człowiek piekielnie uzdolniony, by nie powiedzieć genialny, a zarazem niesłychanie wrażliwy. Będąc tak wyposażony przez naturę, przeżywa się więcej – ale też bardziej cierpi. Może właśnie obrona przed cierpieniem, przed przeżywaniem, czy wręcz z przeżywaniem otchłaniami najgłębszego zwątpienia, nakazuje zamykać się w sobie bądź ukrywać za maską wesołka, być duszą towarzystwa – i zarazem kimś wewnątrznie smutnym i samotnym*. Jest laureatem prestiżowych nagród literackich m. in.: Nagrody Fundacji im. Kościelskich, Genewa (1984), Nagrody PEN-Clubu za twórczość poetycką (1995) Nagrody Miasta Krakowa (2015).

Ludmiła Guzowska

Wiersze Bronisława Maja

Mama!

Kobieta czeka
robi na drutach
różowy kaftanik
serce kobiety: kryształowy ptaszek
kołuje na ciężkim łańcuchu

A oni już niosą jej
czarnego potworka
bez ust
które krzyczą
to słowo

Kobieta się budzi
przykłada do brzucha
naostrzony
drut

* * *

Dlaczego nie ma Cię dla mnie. Dlaczego nie widzę śladu Twojej ręki w nieludzko sensownej konstrukcji żdźbła trawy. Ten śpiew kosów jest dla mnie tylko bezpieczeństwa, nie słyszę Twojego słyszenia. Nie słyszę głosu przesywającego zgiełk dnia. I nocą utopiony w jej ogromnym oddechu czuję, że wszystko dzieje się ze mną: pomiędzy mną a ślepą gwiazdą przebiega mroźna droga trwogi, moja miara nieskończoności, która skończy się ze mną. Dalej nic nie widzę. Nie widzę, bo za mało wierzę, że widzę? A może to jest tylko tym głodem ujrzenia i nie ma nic oprócz tego głodu przesywającego nagle w zgiełku dnia, w katedrze trawy, pod martwym okiem gwiazdy

* * *

To miasto umarło. Niebieskie tramwaje jęczą na zakrętach, nerwowo szary tłum nie mieści się w ulicach, z neonów spływa kolorowe światło, są głosy, kurz i dym spalin. To miasto umarło od kiedy zrozumiałeś jak łatwo może umrzeć. Mylą się ci, którzy widzą to w błyskach, huku, zgodnie z duchem Pisma, i Mistrz, który kpi, że to przyjdzie na łapkach kota – mylą się co do sposobu. Nie gotowi: w pół słowa, z nie wysłanym listem, kobietą nie dość pokochaną, zatajonym grzechem, który pozostanie śmiertelny – nikt nie jest gotowy. Pokochać to, co skazane. Nie ma innej miłości. Z każdym żegnać się tak, jak na zawsze, to znaczy być dobrym, wybaczać. Nie odkładać na jutro, nie tłumić słów ważnych i wielkich, może nie być czasu, nie być przestrzeni. Nie będzie już innej miłości. To miasto jest wszędzie.

* * *

Gołębie śpią na gzymsach i kolumnach
Sukiennic, ufnie jak dzieci. Można
wyciągnąć rękę: ciepło rozbudzony trzepot,
prędko bijące serce. Na stopniach pomnika
dziewczyny i chłopcy, śpiewają
przy gitarze. Granatowy wilgotny mrok,
pomarańczowe światła na murach, czystość
wieczoru i śpiewu, to boli: kiedyś
pragnąłem pokochać to miasto tylko
dla ciebie.

Dobranoc

Powolne zapadanie w sen; bez bólu,
łagodnie odłączają się ode mnie, odpływają
tak daleko, że przestają już cokolwiek
znaczyć: stół, fotografie za szkłem — twarze
umarłych i żywych, ściany mojego pokoju,
świętego miasta otrutego dymami i kłamstwem,
prawda, pamięć i strach, ciało i krew, Jego
przebity bok, słowa mojego
języka. Coraz dalej: już nikt nie może
mnie dotknąć, zranić, ocalić. Nikt,
nigdy, nikomu. Unoś mnie, wodo
wielka, z tej ciemności i pustki
w pustkę i ciemność.

Sen, śnieg

Sen, śnieg; miękkie i ciepłe wirują
czarne płatki popiołu, spadają wolno,
w ciszy. Okrywają, troskliwie i czule, ziemię,
domy i drzewa, spijcie. Spijcie w spokoju,
bezpiecznie: miasta, domy, ogrody,
oczy, usta, bezpiecznie: nic złego
nie może się stać, wszystko
już się stało.

Nasze wydawnictwo

Rocznik Biblioteki 2018

Drugi tom *Rocznika Biblioteki Kraków* ukazuje czas odzyskiwania przez Polskę niepodległości: prof. Franciszek Ziejka pisze o Włodzimierzu Tetmajerze, akcentując jego działalność polityczną, Marek Sosenko opisuje drukowane pamiętniki kwest na cele patriotyczne, dr Karolina Grodziska przybliży historię cmentarza na Pasterniku. Zgodnie z profilem rocznika opisane zostały początki i dalsze losy Centralnej Biblioteki Nauczycielskiej Okręgu Szkolnego Krakowskiego (Anna Piotrowska), jak również literatura niepodległości (dr hab. Marek Karwala).

Dużą część rocznika tworzą także referaty powstałe w ramach międzynarodowej konferencji *Biblioteki w czasie przełomu*, dające ogólny obraz aktualnych tendencji w prowadzeniu tych instytucji kultury, które w dużej mierze wychodzą naprzeciw potrzebom różnych grup odbiorców, wykorzystując nowe technologie w celu udostępnienia zbiorów. W *Roczniku* opublikowano artykuły przybliża-

Światło

Taki czas: chaos zwyciężył. I ciemność
obejmuje ziemię
i niebo, i pomiędzy nimi – mnie. Jeszcze się bronię,
jeszcze ciągle
oddycham: zwyciężam
chaos i ciemność we mnie: na ziemi
i na niebie, i pomiędzy
nami.

Ot taki traktacik

Móc tak rozkręcić – ciut
Ciut, troszkę – ontologię:
Nowe – ze zgranych nut
Kombinować melodie...

Móć jak cwany czarownik:
Jeden magiczny gest –
I w ruchu cały Słownik!
Oprócz słowa słów – Jest.

Mocny rzeczownik – Jest.
Jest-było i Jest-będzie,
Jest-tu, Jest-tam, Jest-wszędzie,
Jest-być, jest-ja, jest-jest.

jące działalność Biblioteki Kraków: recenzje książek uhonorowanych Nagrodą Krakowskiej Książki Miesiąca, wywiad z Elizą Piotrowską, laureatką Nagrody Żółtej Cizemki za książkę *Wojtek. Żołnierz bez munduru*. Spotkanie z twórcami drugiej edycji *Rocznika Biblioteki Kraków* poprowadzi redaktor naczelny dr Stanisław Dziedzic 20 lutego 2019 roku w Klubie Dziennikarzy „Pod Gruszką”.

Rydlówka już otwarta!

Dworek Rydlówka znany jest każdemu miłośnikowi młodopolskich klimatów – jeśli nie z autopsji, to ze słyszenia. Zbudował go w 1894 r. Włodzimierz Tetmajer. Na początku jednak bardziej przypominał wiejską chatę krytą strzechą. Pomimo tego bywali w nim utalentowani znajomi pana domu, pisarze, poeci, malarze, a nawet politycy. Bywał i Lucjan Rydel, który poznał tam siostrę żony Tetmajera – młodziutką Jadwigę Mikołajczykównę. Ich ślub odbył się 20 XI 1900 r. w kościele Mariackim. Wesele odbyło się w Bronowicach i trwało aż cztery dni. Świętowano w karczmie Singera, w domu Tetmajerów i chałupie Mikołajczyków. Ślub Rydla, a wcześniej Tetmajera z wiejskimi siostrami, wywołał w Krakowie zdumienie, oburzenie, ale i ogromne zainteresowanie. Tłumy gapiów zebrały się pod kościołem, by podziwiać barwny orszak weselny. Najważniejszym wydarzeniem, uwiecznionym przez Wyspiańskiego w dramacie *Wesele*, okazały się *czepiny*. Odbyły się drugiego dnia w domu Tetmajerów około 9 wieczorem. Całe wesele dokładnie opisał sam pan młody w liście do przyjaciela, tłumacza swoich dramatów Franciszka Vondračka.

W 1908 r. Rydel odkupił dom od Tetmajera, a w 1912, po sporej przebudowie, wprowadził się tam razem z rodziną. Zmarł w 1918 r. prosząc najbliższych, by nigdy się tego domu nie pozbywali. Jego życzenie zostało spełnione i do tej pory w części dworu mieszkają jego potomkowie.

W 1969 r. w 100. rocznicę urodzin Wyspiańskiego powstało tam Regionalne Muzeum Młodej Polski PTTK *Rydlówka*. Funkcję kustosa pełniła Maria Rydlowa, żona wnuka poety. Ostatnie lata to okres niepewny, Rydlówka pozostawała zamknięta, odbywało się jedynie tradycyjne Osadzanie Chochoła. Pod koniec 2015 r. rodzina Rydlów zawarła porozumienie z Muzeum Historycznym Miasta Krakowa i *Rydlówka* stała się jednym z jego oddziałów. Na otwarciu jednak trzeba

było trochę poczekać. Ale warto było! 20 listopada 2018 r., w 118. rocznicę słynnego wesela, Osadzaniem Chochoła uroczystie otwarto muzeum. Kilka dni później i ja odwiedziłam to urzekające miejsce. Zapadał już zmierzch, za oknem majaczył sad, mrugały nastrojowe światełka, a ja odbywałam tajemną podróż w czasie. Stałam oparta o framugę drzwi, w miejscu, w którym stał Stanisław Wyspiański i spoglądałam na izbę taneczną, w alkerzu zaglądałam w oczy dawnym mieszkańcom domu, uwiecznionym na fotografiach, wyobrażając sobie tamten wieczór. Wieczór, który dzięki Wyspiańskiemu przeszedł do historii.

Z okazji 150. rocznicy urodzin Stanisława Wyspiańskiego gorąco zachęcam do odwiedzenia tego zaczarowanego miejsca. Polecam również obejrzenie gawędy Marii Rydlowej *Raz dookoła*.

Rydlówka – Muzeum Młodej Polski, ul. Włodzimierza Tetmajera 28

Tekst i zdjęcia: Joanna Muniak

Opowieść na dwa głosy

Władysław Hasior (1928–1999) był jednym z najwybitniejszych współczesnych, polskich rzeźbiarzy. Wspomnienia Hanny Kirchner (krytyczki literackiej, pisarki, tłumaczki) *Hasior. Opowieść na dwa głosy* to zapis trzydziestoparoletniej przyjaźni między artystą a pisarką. Hasior pochodził z Nowego Sącza, ukończył słynną szkołę Kenara (Państwowe Liceum Technik Plastycznych w Zakopanem), następnie warszawską ASP. Możliwe to było dzięki stypendium oraz pomocy kilku osób. Po skończeniu studiów osiadł w Zakopanem i z tym miastem związał się na zawsze.

Swoje niezwykle prace tworzył z przedmiotów gotowych, najczęściej starych i zużytych, *śmieci symbolicznych* (m.in. kawałków blachy, drutów, zepsutych zabawek, piór, desek, rur, strzępów tkanin, futra, papieru, szkła).

Był równocześnie rzeźbiarzem, scenografem, architektem, reżyserem. Jest uważany za pioniera asamblażu w Polsce (w sztuce – kompozycja z przedmiotów gotowych, trójwymiarowa odmiana kolażu). Jego twórczość wymyka się wszelkim definicjom. Niektóre z jego najśłynniejszych prac to: cykl *Sztandary* (czerpał inspirację z kościelnych sztandarów procesyjnych oraz wojskowych), *Niobe* (okaleczona z czarnego pożaru krematorium, utoczona z mydła i oblepiona woskiem płonących świec), *Przesłuchanie anioła* (artysta powiesił rzeźbę anioła głową w dół, żeby podnieść okrucieństwo tematu, pod spodem zapalił ogień, który sprawia, że włosy się poruszają), *Organy* (pomnik na przełęczy Snozka koło Czorsztyna), *Czarny krajobraz I – Dzieciom Zamojszczyzny*

(czarny, dziecięcy wózek z zapalonymi świecami w środku, rzeźba jest zbudowana na silnym kontraście, nowe życie a śmierć), *Wyszywanie charakteru* (pod igłę maszyny do szycia położono małą laleczkę).

Prace wystawiał sam lub zbiorowo na wystawach w kraju i na świecie. Nie sposób wymienić wszystkich dzieł. Zachęcam do przeczytania książki oraz zwiedzenia Galerii Hasiora (oddział Muzeum Tatrzańskiego w Zakopanem), mieszczącej się w dawnej leżakowni sanatorium. To klimatyczne miejsce, o interesującej architekturze, przez lata było pracownią i domem mistrza, a wystrój, który możemy podziwiać, sam zaaranżował. Warto też odbyć nastrojowy spacer na jego grób. Obecny nagrobek jest dziełem rzeźbiarza Karola Gąsienicy-Szostaka i stanowi przykład nowoczesnej rzeźby.

Hasior zmarł po ciężkiej chorobie w 1999 r. w zapomnieniu, a nawet odżuceniu przez środowisko. Twórczość tego kontrowersyjnego artysty przypomnieli krakowski MOCAK w lutym 2014 r. wystawą *Władysław Hasior. Europejski Rauschenberg?* Była to pierwsza od 40 lat tak duża krakowska wystawa prac artysty. Książka dostępna w Filii nr 3 i 9 Biblioteki Kraków.

Joanna Muniak

Kirchner H., *Hasior: opowieść na dwa głosy*, Warszawa: Rosner&Wspólnicy, 2005.

GALERIA EKSLIBRISÓW BIBLIOTEKI KRAKÓW

Alfred Aszkiewicz – urodzony w 1936 roku w Zofiówce koło Wilna, mieszka w Chodzieży. W latach 1963–68 studiował na Wydziale Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Jest autorem licznych ekslibrisów, tworzy obrazy i grafiki, projekty reklamowe i związane ze sztuką użytkową. Zwraca dużą uwagę na liternictwo, litery zwykle maluje odręcznie. Jest laureatem ponad 20 nagród i wyróżnień w konkursach krajowych i międzynarodowych. Swoje prace ekspozował na 15 wystawach indywidualnych i około 70 zbiorowych w kraju i za granicą.

**Biblioteka
Kraków**

Biblioteka Kraków

pl. Jana Nowaka-Jeziorańskiego 3
31-154 Kraków

sekretariat tel. 12 61 89 100 (czynny w godz. 8.00–15.30)

e-mail: sekretariat@biblioteka.krakow.pl

Skład i druk: FALL, www.fall.pl, fall@fall.pl

Redakcja: Izabela Ronkiewicz-Bragiel (redaktor naczelna), Paulina Knapik (z-ca redaktora naczelnego), Dorota Bojeczko, Ewa Cywińska, Małgorzata Dzierżymirska, Anna Grychowska, Ludmiła Guzowska, Maria Twardowska-Hadyniak, Małgorzata Kosmala, Małgorzata Koźma, Joanna Muniak, Jolanta Oleksa, Janusz M. Paluch, Joanna Pękala, Barbara Zajączkowska